

Az 1848-1849. évi polgári forradalommal és szabadságharccal összefüggő utcaelnevezések a főváros területén

**A felsorolás kivonat: BUDAPEST teljes UTCANÉV-LEXIKONA című munkából
Összegyűjtötte: Mészáros György 1998.
© Megjelenés előtt.**

**Közrebocsátja: Mészáros György
a Budapesti Városvédő Egyesület
Podmaniczky-díjas alapító tagja**

Az elnevezések sok szempont alapján történtek,
de a szabadságharcban résztvevő személyeket ide is besoroltam.

Vastag betűvel az élő, vékony betűvel
a megszűnt elnevezések, (zárójelben) az elnevezés éve.

1998. március 15.

Abonyi utca XIV. Istvánmező (1891). Dózsa György út 17.-től Zichy Géza utca 10.-ig.

Abonyi Lajos (1833-1898): író. Családi neve Márton Ferenc. 1861-ben Pest vármegye aljegyzője. A szabadságharcban mint nemzetőr vett részt.

Ábrányi Emil utca II. Törökvész (1933). Bimbó út 143.-tól Endrődi Sándor utca 34.-ig.

idősebb Ábrányi Emil (1820-1850): író, lapszerkesztő, politikus. Kossuth Lajos *Pesti Hírlap* című újságjánál szerkesztő. 1848-ban Szemere Bertalan titkára. Két ízben kormánybiztos. Ő dolgozta ki az új országgyűlés tervezetét és házszabályát. 1848. decemberében megalapította a Jövő című lapot. A bukás után komáromi menlevelet kapott.

ifjú Ábrányi Emil (1851-1920): költő, műfordító, újságíró, a Kisfaludy Társaság, a Petőfi Társaság tagja.

Almássy tér VII. Erzsébetváros (1879). Wesselényi utca 57., Barcsay utca 16. és 11., Almássy utca 3., Tivadar utca 1. és 2., Wesselényi utca 59., Vörösmarty utca 2. és Csengery utca 1. között.

Almássy utca VII. Erzsébetváros (1884). Dohány utca 84.-tól Almássy tér 6.-ig.

A névadó Almásy (Almássy) család birtokolta a mai VII. kerület területének egy részét. A család egyik különösen kiemelkedő tagja: ~ Pál (1818-1883) a debreceni országgyűlés elnöke volt 1849. április 14-én, a Habsburg-ház trónfosztásakor. Az emigráció után is részt vett Habsburg-ellenes mozgalmakban, ezért 20 évi várfogságra ítélték, de 1866-ban kegyelmet kapott.

Almássy utca III. Csillaghegy. Lásd: **Karácsony Sándor utca**

Almássy: valószínűleg Almássy Pálról.

Alvinc utca XX. Gubacsipusztá (1932). Hunyadi János tér 7.-tól Nagykörösi út 227.-ig.

Alvinci út II. Rézmál, Törökvész (1900). Előzőleg: Külső Nagy Rókus utca (1874), Ausserre Grosse Rokus Gasse. Marczibányi tértől Bimbó út 100.-ig.

Alvinc. Helység Alsó Fehér vármegyében. Ma Románia: Vințu de Jos. Kastélyában ölték meg 1551-ben Fráter (Martinuzzi) Györgyöt. 1849 februárjában Bem tábornok itt győzött az osztrákok ellen egy csatában.

Andrássy tér XVI. Rákosszentmihály (1946). Előzőleg: Gróf Andrássy Gyula tér (1910-es évek). Hermina út 54. és Párta utca 22.-nél.

Andrássy út VI. Terézváros (1990). Előző neve: Népköztársaság útja (1957), Magyar ifjúság útja (1956 október), Sztálin út (1950), Andrássy út

(1886), Sugár út (Radial Strasse) (1883), Maurer Gasse (Kőműves utca) (1840-es évek),¹⁴⁹ Elbogen Gasse (Könyök utca) (1768), Herminen Platz (Hermina tér) (1840-es évek) egy része, ez korábban Schiffmanns Platz (Hajós tér) volt. Bajcsy-Zsilinszky út 11.-tól Dózsa György út 92/b.-ig.

Andrássy Gyula gróf (1823-1890): politikus, honvédelmi miniszter, miniszterelnök, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, igazgatósági tagja. 1847-ben országgyűlési képviselő, a szabadságharc idején Zemplén vármegye főispánja, majd nemzetőreinek parancsnoka. 1849 tavaszán Görgey Artúr segédtisztje volt, majd Törökországban folytatott diplomáciai tevékenységet. 1851-ben távollétében halálra ítélték és „in effigie” (jelképesen) felakasztották. 1858-ban amnesztiával hazatért és országgyűlési képviselő lett. Részt vett a kiegyezés előkészítésében, majd mint miniszterelnök Simor János hercegprímással együtt helyezte a koronát I. Ferenc József fejére az 1867. június 8-i koronázáskor. Nevéhez fűződik a dualista állam kiépítése és megszilárdítása. Németbarát külpolitikát folytatott. Hercegovina megszállása után az uralkodó felmentette a miniszterelnöki tevékenység alól. Visszavonult a politikai élettől. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa első elnöke (1871-1890). A kezdeményezésére létrejött VI. kerületi Sugár utat érdemei elismeréseként még életében róla nevezték el. Pest szabad királyi városa 1871. november 13-án „a főváros felvirágoztatása körül szerzett érdemekért” díszpolgári címmel tüntette ki.

Arad utca II. Hársakalja (1920-as évek). Hidegkúti út 74.-tól Nedű utca 25.-ig.

Aradi utca III. Csillaghegy. Mátyás király út 47.-tól Jókai utca 18.-ig.

Aradi utca IV. Újpest (1882 előtt). Dugonics utca 16.-tól Árpád út 46.-ig.

Aradi utca VI. Terézváros (1874). Jókai utca 1.-tól Bajza utca 42.-ig.

Aradi utca XVI. Rákosszentmihály. Csallóközi utcától a Szilas-patakig.

Aradi utca XX. Pesterzsébet (1920-as évek). Mártírok útja 35.-tól Nagykörösi út 29.-ig.

Aradi utca XXI. Csepel-Szabótelep, Csepel-Kertváros (1991). Katona József utca 39.-tól Rákóczi térig.

Aradi utca XXII. Baross Gábor-telep (1920 előtt). Csiperke utca 2.-tól Ispiláng utca 39.-ig. *Arad*. Város Arad vármegyében. Ma Románia: Arad. Szomorú nevezetessége, hogy 1849. október 6-án itt végezték ki az 1848-1849. évi elbukott szabadságharc egy ezredesét és 12 tábornokát.

Aradi vértanúk útja XXI. Királyerdő (1948). Előzőleg: Vaskapu utca (1937), Villányi utca (1941). Szentmiklósi út 26.-tól Mária utca 25.-ig.

Aradi vértanúk: az 1848-1849. évi elbukott szabadságharc 1849. október 6-án Aradon kivégzett 12 tábornokának és egy ezredesének összefoglaló neve.

Asztalos Sándor utca XX. Pesterzsébet (1890-es évek). Jókai Mór utca 13.-tól Nyáry Pál utca 12.-ig.

Asztalos Sándor (1821-1857): honvéd alezredes. 1849. február 8-án az ő vezetésével verték ki Újradvából az ellenséget.

Aulich utca IV. Újpest (1908 előtt). Tél utca 144.-tól Ősz utca 137.-ig.

Aulich utca V. Lipótváros (1900). Szabadság tér 13.-tól Hold utca 12.-ig.

Aulich utca XIX. Kispest (1910). Derkovits Gyula utca 40.-tól a MÁV lajostizsei vonaláig.

Aulich utca XVI. Rákosszentmihály (1910-es évek). György utca 39.-tól Szilas-patak utca 66.-ig.

Aulich utca XX. Kossuthfalva (1910-es évek). Pirók Gyula utca 35.-tól Mártírok útja 140.-ig.

Aulich Lajos utca XV. Rákospalota (1920-as évek). Wesselényi utca 54.-tól Szentmihályi útig.

Aulich Lajos (1793-1849): honvéd tábornok, 1849. október 6-án Aradon kivégezték.

Bajza köz XIX. Wekerletelep (1910). Bercsényi utca 37.-tól Dobó Katika utca 72.-ig.

Bajza köz XX. Pesterzsébet (1946). Bajza utca 3-nál nyíló zsákutca

Bajza utca VI. Terézváros, VII. Erzsébetváros (1878) Előző neve: Hajtsár út (1874), Viehtrieb Weg (Marhahajtó út). Eredetileg a Podmaniczky utcától a Lendvay utcáig, az 1890-es években a Városligeti fasorig, 1911.-től a Damjanich utcáig kiterjesztve. Damjanich utca 20.-tól Podmaniczky utca 81.-ig. A házszámok az 1.-től 13.-ig és a 2.-től 16.-ig a VII., a nagyobbak a VI. kerülethez tartoznak.

Bajza utca XVI. Árpádföld. Lásd: **Cserhida utca**

Bajza utca XVII. Rákoscaba-Újtelep. Lásd: **Alapkö utca**

Bajza utca XVIII. Liptáktelep (1941). Vaslemez utcából nyíló zsákutca.

Bajza utca XX. Pesterzsébet (1910-es évek). Dobó utca 30-32.-tól Nagysándor József utca 87.-ig.

Bajza József tér XV. Rákospalota. Lásd: **Sípos tér**

Bajza József utca IV. Újpest (1914). Eötvös utca 2.-tól Eperjesi utca 9.-ig.

Bajza utca XVII. Rákoshegy (1910-es évek). Előzőleg: Bajza József utca. Batthyány utca 22.-ig zsákutca, onnan Lőrinci út 44.-ig.

Bajza József (1804-1858): költő, publicista, irodalomszervező, folyóirat-szerkesztő. A Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a Kisfaludy Társaság alapító tagja. 1847-ben ő szerkesztette az Ellenzéki Körnek külföldön megjelent *Ellenőr* című zsebkönyvét. 1848-ban a *Kossuth Hírlapja* című lap, majd az egyetlen alkalommal megjelent *Futár* című lap szerkesztője.

Ballagi Mór utca XI. Kelenföld (1910). Eredetileg a Bartók Béla úttól a Than Károly utcáig. 1938-ban az Etele út és a Than Károly utca közötti része Etele tér, a Fraknó tér és Etele tér közötti szakasza Wartha Vince utca lett. 1944-ben a Fővárosi Közmunkák Tanácsa Kémeri Nagy utcának nevezte el, de a határozat nem lett végrehajtva. Bartók Béla út 132.-től Fraknó térig.

Ballagi Mór (1815-1891): nyelvész, protestáns teológus, lapszerkesztő. A szabadságharc idején tiszt, 1849. júniusától századosként a hadügyminisztérium elnöki osztályának titkára. Pest szabad királyi város, majd Budapest főváros törvényhatósági bizottsága tagja, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja.

Bányai Júlia utca XVIII. Újpestértelep (1946). Vezér utca 4.-tól Nemes utcáig.

Bányai Júlia (1824-1883): az 1848-1849. évi szabadságharc katonája. Férje, Sárossy Gyula nevén jelentkezett a honvédségnél. Kolozsvárnál csapatával fedezte a seregek visszavonulását. Főhadnagyi, majd századosi rendfokozatot szerzett. A szabadságharc bukása után Törökországba emigrált. 1850-ben a Mack Károly-féle összeesküvés résztvevőjeként visszatért Erdélybe, de innen újra Törökországba szökött. Kairóban halt meg.

báró Eötvös József utca IV. Újpest. Lásd: **Eötvös József utca**

báró Eötvös József utca XVI. Sashalom. Lásd: **Lillafüred utca**

báró Eötvös József utca XVII. Rákoshegy. Lásd: **Eötvös József utca**

báró Eötvös út XII. Svábhegy. Lásd: **Eötvös út**

báró Jósika Miklós utca IV. Újpest. Lásd: **Jósika utca**

báró Jósika Miklós utca XV. Rákospalota (1941). Harsányi Kálmán utca és Károlyi Sándor utca között. Tervezett, de ki nem épített utca.

báró Jósika Miklós utca XVII. Rákoshegy. Lásd: **Jósika Miklós utca**

báró Kemény Zsigmond utca XVII. Régiakadémia-telep. Lásd: **Kecel utca**

báró Kemény Zsigmond utca XVIII. Bókaytelep. Lásd: **Kemény Zsigmond utca**

báró Liphay utca II. Felhévíz. Lásd: **Liphay utca**

báró Wesselényi Miklós utca XVIII. Liptáktelep Lásd: Wesselényi Miklós utca

Böszörményi út XII. Krisztinaváros, Németvölgy (1900). Németvölgyi út 2.-től Apor Vilmos tér 1.-ig.

Böszörményi László (1824-1869): függetlenségi politikus, országgyűlési képviselő. A szabadságharcban tisztként szolgált, utoljára Klapka György parancsörtszjtje volt Komáromban. 1867-1868-ban a 48-as párt lapjában, a *Magyar Újságban* tiltakozott a kiegyezés ellen. Leköszölte Kossuth Lajos Deák Ferenchez írott híres levelét (Kasszandra-levél). Emiatt egy évi börtönre ítélték, ahol meghalt.

Batthyány tér I. Víziváros (1905). Bem rakpart 28., Fő utca 41., Batthyány utca 2., Markovits Iván utca 1., Fő utca 39., valamint Bem rakpart 27. között.

Batthyány utca I. Víziváros (1879). Fő utca 54.-től Várfoke utca 13.-ig.

Batthyány utca III. Csillaghegy (1930-as évek). Mátyás király út 36.-tól Árpád utca 29.-ig.

Batthyány utca IV. Újpest (1908 előtt). Baross utca 51.-től Attila utca 82.-ig.

Batthyány utca XIX. Kispest (1872). Üllői út 273.-tól Nagykőrösi útig.

Batthyány utca XV. Rákospalota (1893). Fő út 56.-tól a MÁV váci vonaláig.

Batthyány utca XVI. Rákosszentmihály (1890-es évek). Budapesti út 62.-tól Csömöri út 77.-ig.

Batthyány utca XVII. Rákoshégy (1910-es évek). Eredetileg: Batthyány Lajos utca. Melczer utca 26.-tól Bocskai István utca 15.-ig.

Batthyány utca XXII. Nagytétény (1910-es évek). Szentháromság utca 19.-tól Társasház utca 6.-ig.

Batthyány utca XXIII. Soroksár. Templom utca 162.-tól Fodrász utca 1.-ig.

Batthyány Lajos utca XVII. Rákoshégy. Lásd: **Batthyány útca**

Batthyány Lajos utca XVIII. Bókaytelep, Gloriettelep (1946). Margó Tivadar utca 32.-tól Dalmady Győző utca 13.-ig.

Batthyány Lajos gróf (1806-1849): nagybirtokos, országgyűlési képviselő, az első magyar miniszterelnök. 1849. január 8-án Windischgrätz Alfréd tábornok elfogatta és felségárulás vádjával bíróság elé állította. 1849. október 6-án a pesti Újépület udvarán kivégezték. Halálának helyén a Lipótvárosban - a Báthory utca és Hold utca kereszteződésénél - örökmécses áll.

Bem rakpart I. Víziváros, II. Felhévíz, Víziváros (1951). Előzőleg: Mónus Illés rakpart (1945), Margit rakpart (1874), Donau Zeile (Duna sor). Széchenyi-Lánchídtól a Margit hídig.

Bem utca III. Csillaghegy (1930-as évek). Mátyás király út 50.-tól Aradi utca 12.-ig.

Bem utca IV. Újpest. (1920-as évek vége). Váci út 49.-tól Baross utca 30.-ig.

Bem utca XIX. Kispest (1901). Irányi Dániel utca 25.-tól Magyar László utca 32.-ig.

Bem utca XV. Rákospalota (1893). Pozsonyi utca 31.-tól Fő út 86.-ig.

Bem utca XVII. Rákoshégy (1920-as évek). Bajza utca 70.-tól Rákóczi Ferenc utca 81.-ig.

Bem utca XVIII. Rendessytelep (1925). Előzőleg: Bánya utca (1910-es évek). Üllői út 326.-tól Egressy Gábor utca 37.-ig.

Bem utca XX. Pesterzsébet (1900-as évek). Kende Kanuth utca 39.-tól Jókai Mór utca 10.-ig.

Bem apó utca XVI. Sashalom (1920-as évek). Pósa Lajos utca 5.-tól Pesti határútig.

Bem József tér II. Felhévíz, Országút, Víziváros (1950). Bem rakpart 48., Liphay utca 1. és 2., Frankel Leó utca 1. és 2., Fekete Sas utca 1. és 2., Bem József utca 1. és 2., valamint Fő utca 83. között.

Bem József utca II. Országút, Víziváros (1934). Bem József tér 3.-tól Margit körút 35/b.-ig.

Bem József utca XXII. Budafok (1948). Kiránduló utca 11.-tól Gábor utca 84.-ig.

Bem tábornok utca XXII. Nagytétény (1991). Dózsa György út 132.-tól Bartók Béla út 73.-ig.

Bem József, Bem, Jozef (1794-1850): lengyel katonatiszt, magyar honvéd tábornok, az 1848-1849. évi szabadságharc egyik kiemelkedő alakja. 1830-1831-ben a lengyelek oroszellenes felkelése tüzéségének irányítója volt. A bukás után emigrált és Nyugat-Európában tevékenykedett. 1848 tavaszán Galíciában tűnt fel, majd októberben a forradalmi Bécsben a véderő parancsnoka. A bukás után Magyarországra menekült. Kossuth december elsején az erdélyi hadsereg főparancsnokának nevezte ki. Itt nagy hadi sikereket ért el. Az oroszok támadásait azonban már nem tudta visszaverni, és Segesvárnál döntő vereséget szenvedett tőlük. A bukás után Törökországba emigrált, mohamedán hitre tért, és Murad Tevfik pasa néven a meghódított Szíria katonai parancsnokaként halt meg.

Beniczky Lajos utca VIII. Józsefváros (1953). Baross utca és Bókay János utca között. *Területrendezés miatt megszűnt.*

Beniczky Lajos (1813-1867): Zemplén vármegye alispánja, reformpolitikus, 1848-ban kormánybiztos Felső-Magyarországon, a szabadságharc ezredese. A világi fegyverletétel után 20 évre ítélték és bebörtönözték. 1856-ban szabadult, majd részt vett az Almásy-féle összeesküvésben, ezért újra várbörtönre ítélték. 1867-ben amnesztiában részesült. A kiegyezést ellenző politikus rejtélyes körülmények között tűnt el, holttestét a Dunából fogták ki.

Beöthy utca IX. Ferencváros (1900). Soroksári út 93.-tól Hidéptető utcáig.

Beöthy: az elnevezés a kiterjedt Bihar vármegyei nemesi család több tagjáról is történetelt. Legvalószínűbb: Beöthy Ödön (1796-1854): jogász, alispán; 1826.-tól 1841.-ig Bihar vármegye országgyűlési követe. A szabadságharc idején előbb a Partium, majd Erdély kormánybiztosa, a magyar nyelv ügyének harcosa. Felmerülhet még: ~ László (1826-1856): író, ~ Ákos (1836-1904): jogász, politikus; ~ Leó (1839-1886): szociológus, közgazdasági és statisztikai író, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, a Magyar Országos Statisztikai Hivatal igazgatója.

Berzenczey utca IX. Ferencváros (1938). Mester utca 34.-tól Üllői út 63.-ig.

Berzenczey László (1820-1884): Kossuth Lajos barátja, erdélyi kormánybiztos a szabadságharc idején. 1848-ban ő szervezte a székely fölkelést. A bukás után Erdélyben bujkált, majd Kossuthhoz csatlakozott. Körül utazta a földet. A kiegyezés után hazatért. 1873-ban az őshaza keresésére Ázsiába ment, de sikertelensége után hazatért.

Bezerédi utca XI. Kelenvölgy. Lásd: **Bezdán utca**

Bezerédi utca XVI. Sashalom. Lásd: **Bőség utca**

Bezerédi utca XVII. Rákoskert. Lásd: **Bodonyi utca**

Bezerédj köz IV. Megyer (1954). Szabolcska Mihály utca 16.-tól Frangepán utca 9.-ig.

Bezerédj utca IV. Megyer (1932). Eredetileg: Bezerédi utca. Szabolcska Mihály utca 17.-tól Megyeri út 80.-ig.

Bezerédj utca VIII. Józsefváros (1874). Eredetileg: Bezerédi utca. Csokonai utca 10.-tól Köztársaság tér 1.-ig.

Bezerédj utca XVIII. Liptáktelep (1926). Reviczky Gyula utca 49.-tól Dembinszky utca 22-24.-ig.

1. *Bezerédi (Bezerédj) Imre* (1679-1708): kuruc generális, aki a Rákóczi-szabadságharc alatt a dunántúli seregek nagy sikerű parancsnoka volt. Mivel tárgyalt a császári csapatok parancsnokával, mint árulót lefejezték.

2. *Bezerédj István* (1796-1856): Tolna megyei földbirtokos, reformpolitikus, megyéjének ellenzéki

követe az országgyűléseken. Az 1848-1849-es első népképviselői országgyűlés képviselője. Ő volt az első az országban, aki a robot és a kilenced megváltásáról 1838-ban szerződést kötött medinai jobbágyaival, és az engedőleges örökváltási törvény alapján 1840-ben felszabadította kakasdi jobbágyait. A közteherviselés megvalósításának következetes harcosa, aki önkéntes adózást is vállalt. Buda szabad királyi város 1845. május 19-én „a haza és különösen a városok ügyeinek előmozdítása körül szerzett érdemekért” díszpolgári címmel tüntette ki. 1850-ben halálra ítélték, de kegyelmet kapott.

Branyiszko út II. Törökvész (1929). Pasaréti út 93.-tól Orló utca 20.-ig.

Branyiszko. Község. Ma Szlovákia: Pod Braniskom. 1849. február 5-én, a tavaszi hadjárat egyik győztes csatáját vívta itt a honvéd sereg Guyon Richárd ezredes parancsnoksága alatt.

Bugát utca I. Krisztinaváros (1902). Lovas út 10.-tól Attila út 101.-ig.

Bugát Pál (1793-1865): orvos, egyetemi tanár, természettudós. A Kisfaludy Társaság, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. Toldy Ferencsel az első tudományos orvosi folyóirat, a Magyar Orvosi Társ (1831) megalapítója, szerkesztője. A tudományos műnyelv magyarosításának lelkes harcosa. 1841-ben megalapította a Természettudományi Társulatot, amelynek első elnöke lett. A szabadságharc bukása után eltávolították az egyetemről. A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat 1962-ben Bugát Pál-émlékérem néven kitüntetést alapított, amellyel minden évben a tudományos ismeretterjesztésben kiemelkedő munkát végzőket jutalmazták.

Bulyovszky tér XVII. Rákoshegy. Lásd: **Tessedik tér**

Bulyovszky utca VI. Terézváros Lásd: **Rippl Rónai utca**

Bulyovszky utca XVII. Rákoshegy (1910-es évek). Előzőleg: Berta utca (1892). Férihegyi út 137.-tól Tánicsics Mihály utca 22.-ig.

Bulyovszky Gyula (1827-1883): ügyvéd, újságíró, az 1848-as márciusi ifjúság egyik vezetője. A *Nefelejts*, a *Hölgyfutár*, a *Sürgöny* szerkesztője. A közeli Pesti út 107. számú - ma is álló - házban született.

Csányi utca VII. Erzsébetváros (1878). Dob utca 46.-tól Király utca 49.-ig.

Csányi utca XX. Pesterzsébet (1910-es évek). Ősz utca 13.-tól Kende Kanuth utca 16.-ig.

Csányi utca XXII. Budafok (1930-as évek). Kőérberki út 3.-tól Arany János út 122.-ig.

Csányi László utca IV. Újpest (1991). Bocskai utca 14.-tól Mártírok útja 22.-ig.

- Csányi (Csány) László* (1790-1849): huszártiszt, földbirtokos, politikus, miniszter. 1848-ban a Közcseudi Bizottság tagja. 1848 júniusától a dunántúli sereg kormánybiztosa. December 31-től a főváros, majd 1849-ben Erdély teljhatalmú biztosa, május 2-től közlekedési miniszter. 1849. október 10-én az Újépületben felakasztották.
- Csapó utca** XVIII. Liptáktelep (1962). Előzőleg: Csokonai utca (1926). Darányi Ignác utca 65.-től Vörösmarty utca 63.-ig.
- Csapó Vilmos* (1798-1879): Az 1848-1849-es szabadságharcban honvéd őrnagy. A Tolna vármegyei nemzetőrség őrnagya, az ozorai győzelem egyik szervezője. 1848. november 3.-tól ezredes.
- Csemegi utca** XII. Kissvábhegy(1912). Ráth György utca 40.-től Goldmark Károly utca 15.-ig.
- Csemegi Károly* (1826-1899): büntetőjogász. Az 1878. és 1879. évi büntető törvénykönyv megszövegezője. Az 1848-1849. évi szabadságharcban egy általa szervezett szabadcsapat őrnagyaként harcolt. A bukás után bebörtönözték, majd besorozták osztrák katonának. A kiegyezés után igazságügyi államtitkár, majd kúriai tanácselnök. A Magyar Jogászegylet megalapítója és első elnöke.
- Csengery utca IV. Újpest (1908 előtt). Deák Ferenc utca és Görgey Artúr utca között *Területrendezés miatt megszűnt*.
- Csengery utca** VI. Terézváros, VII. Erzsébetváros (1881) Előzőleg: Rákosárok utca (1874), Rakusch Graben Gasse. A házsámok 1.-től 29.-ig és 2.-től 32.-ig a VII. kerülethez, a nagyobb számok a VI. kerülethez tartoznak. Almássy tér 19.-től Podmaniczky utca 37.-ig.
- Csengery utca XVII. Régiakadémiatelep. Lásd: **Tarack utca**
- Csengery utca** XVIII. Liptáktelep (1926). Eötvös utca 3.-től Parázs utca 14.-ig.
- Csengery utca** XXII. Budafok (1930-as évek). Széchenyi utca 47.-től Dévény utca 46.-ig.
- Csengery Antal* (1833-1880): politikus, publicista, közgazdász, történetíró, Pest szabad királyi város, majd Budapest főváros törvényhatósági bizottságának tagja, a Fővárosi Közmunkák Tanácsának alapító tagja (1870-1874), a Magyar Tudományos Akadémia rendes, igazgató tagja. 1849-ben belügy-minisztériumi államtitkár.
- Csernyus utca** XIV. Alsórákos (1900). Tihamér utca 37.-től Egressy út 99.-ig.
- Csernyus (Csernus) Menyhért* (1808-1849): pénzügyi tanácsos. Rokonszenvezett ugyan a szabadságharc, de tevékenyen nem vett részt benne. Véletlen névcseré folytán 1849. október 24-én kivégezték a külföldön tartózkodó Csernátorny (Cseh) Lajos helyett, aki korábban a *Márczius Tizenötödike* című forradalmi lapot szerkesztette.
- Czetz János utca** III. Csillaghegy (1966). Mátyás király út 85.-től Szentendrei útig.
- Czetz János* (1822-1904): katonatiszt. 1848-ban Mészáros Lázár hadsegéde, majd Bem József mellett az erdélyi hadsereg tábornoki főnöke és ideiglenes főparancsnoka. 1849. május 16-án a nagyszébeni csatában kitűnt érdemeivel és ezért tábornokká léptették elő. A szabadságharc leverése után emigrált. Megírta emlékiratait, majd 1859-ben Olaszországban szervezte a magyar légiót. Az 1860-as években Argentínába utazott. Ott térképészeti intézetet alapított és a Paraguay elleni háborúból is kivette részét. 1870-től 1895.-ig az Argentínai Katonai Akadémia igazgatója volt.
- Czuczor utca** III. Csillaghegy (1940-es évek). Igló utca 50.-től Bivalyos utca 57.-ig.
- Czuczor utca** IV. Újpest (1900-as évek), Hermina utca (1885). Pintér József utca 6.-től Fóti út 11.-ig.
- Czuczor utca** IX. Ferencváros (1872). Előzőleg: István utca (1850), Stefan Gasse (1830-as évek). Közraktár utca 8.-től Lónyay utca 21.-ig.
- Czuczor utca XVII. Régiakadémiatelep. Lásd: **Heltai köz**
- Czuczor utca** XIX. Kispest (1930-as évek). Fadrusz utca 18.-től Györfy István tér 1.-ig.
- Czuczor Gergely utca** XVIII. Miklóstelep (1920-as évek). Haladás utca 7.-től Ráday Gedeon utca 14.-ig.
- Czuczor Gergely*: (1800-1866): Benedek rendi pap, tanár, költő, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. 1848. december 21-én *Kossuth Hírlapjában* megjelent Riadó című verse miatt a bukás után hat évi börtönre ítélték, de két év után szabadult.
- Damjanich utca III. Csillaghegy. Lásd: **Czetz János utca**
- Damjanich utca** VII. Erzsébetváros (1874). Előzőleg: Aussere Drei Trommel Gasse (Külső Három Dob utca). Rottenbiller utca 35.-től Dózsa György út 76.-ig.
- Damjanich utca XVI. Árpádföld. Lásd: **Formás utca**
- Damjanich utca XVI. Cinkota. Lásd: **Lassú utca, Négylovas utca**
- Damjanich utca** XVI. Rákosszentmihály (1910-es évek). Páratlan számok a bal oldalon. Csömöri út 238.-től Baross utca 221.-ig.
- Damjanich utca** XVII. Rákoshegy (1910-es évek). Előzőleg: Damjanich János utca (1910-es évek), Hermina utca (1892). Férihegyi út 145.-től Táncsics Mihály utca 26.-ig.

Damjanich utca XVIII. Bélatelep. Lásd: **Tartsay Vilmos utca**

Damjanich utca XVIII. Liptáktelep. Lásd: **Aszparágusz utca**

Damjanich utca XVIII. Újpéteritelep (1898). Törvény utca 72.-től Kapocs utca 69.-ig.

Damjanich utca XIX. Kispest (1901). Üllői út és Ady Endre út között. *Területrendezés miatt megszünt* (1994).

Damjanich utca XX. Kossuthfalva, Pesterzsébet, Pesterzsébet-Szabótelep (1910-es évek). Ady Endre utca 153/b.-tól Lázár utca 32.-ig.

Damjanich utca XXI. Szigetcsúcs. Új Fő úttól Munkás utcáig. *Területrendezés miatt megszünt* (1920-as évek).

Damjanich utca XXII. Budafok. Lásd: **Gádor utca**

Damjanich utca XXII. Budatétény. Lásd: **Vidám utca**

Damjanich utca XXII. Nagytétény (1920-as évek). Dózsa György út 82.-től Bartók Béla út 43.-ig.

Damjanich utca XXIII. Soroksár. Lásd: **Tengelice utca**

Damjanich János utca IV. Újpest (1997). Erdősor utcától Szőnyi István utcáig.

Damjanich János utca XV. Rákospalota (1922). Szentmihályi út 76.-tól Wesselényi utca 20.-ig.

Damjanich János utca XXI. Királyerdő (1948). Határ utca 55.-tól Hollandi utca 189.-ig.

Damjanich János (1804-1849): szerb származású honvédtábornok, a szabadságharc legendáshírű vörössipkásainak parancsnoka, majd 1849 nyarától az aradi vár parancsnoka. 1849 október 6-án Aradon kivégezték.

Darányi Ignác utca XVIII. Liptáktelep (1993). Üllői út 365.-tól Kolozsvár utcáig.

Darányi Ignác (1811-1877): ügyvéd, jószágigazgató, gazdasági szakíró. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület (OMGE) titkára, 1848-ban kormánybiztos, 1849-ben nemzetőrkapitány. Nagy érdemei vannak a fásítási mozgalom kialakításában a futóhomokos területeken.

Deák tér XV. Rákospalota. Lásd: **Hubay Jenő tér**

Deák tér XXI. Csepel-Belváros (1941). Petz Ferenc utca, Katona József utca, Tamássy József utca és Lövölde utca között. *Területrendezés miatt megszünt*.

Deák utca III. Csillaghegy (1910-es évek). Jókai utca 2.-tól Aradi utca 23.-ig.

Deák utca XV. Rákospalota (1898). Fő út 73-75.-től Hubay Jenő tér 6.-ig.

Deák utca VI. Terézváros. Lásd: **Szondi utca**

Deák utca XVI. Sashalom Lásd: **Őrhalom utca**

Deák Ferenc tér V. Belváros, Lipótváros, VI. Terézváros (1866). Előző neve: Kohl Markt/Platz (Káposzta piac/tér)¹ (1819) vagy Szén tér/piac (der Kohl: káposzta, die Kohle: szén). Juden Markt (Zsidó piac) az Anker ház és a Király utca előtti térség, Türken Platz (Török tér) (1840 körül) az akkori „Török-ház” előtti térség, a mai autóbusz pályaudvar és a Deák Ferenc utca meghosszabbításában lévő park területe, (Vordere) Evangelische Kirche Platz (Evangélikus templom (előtti) tér), a templom előtt és a METRÓ lejárata helyén volt térség. Emmich Gusztáv 1867-ben kiadott térképén a Kohl Platz a mai Deák Ferenc tér, Kohl Markt a Bajcsy-Zsilinszky út Szent István tér és a Deák Ferenc tér közötti szakasza, a Juden Platz (Zsidó tér) az Anker-ház és a Király utca előtti térség volt. A tér 6. számú háza a VI. kerülethez, a többi az V. kerülethez tartozik. Bajcsy-Zsilinszky út, Erzsébet tér, Deák Ferenc utca, Sütő utca, Bárczy István utca, Király utca és Anker köz között.

Deák Ferenc tér XVI. Rákosszentmihály. Lásd: **Békés Imre tér**

Deák Ferenc tér XX. Gubacsipuszt. Rimaszombat utca, Vasút sor és Pöstyén utca között. *Területrendezés miatt megszünt*.

Deák Ferenc utca II. Adyliget. Lásd: **Dámvad utca**

Deák Ferenc utca II. Erzsébetliget (1910-es évek). Hidegkúti út 142.-tól Honvéd utca 31.-ig.

Deák Ferenc utca IV. Újpest (1908 előtt). Előzőleg Nagy Deák Ferenc utca (1882 előtt). (A Kis Deák Ferenc utca a mai Illek Vince utca volt.) A Görgey Artúr utca és az Árpád út között 1982-től 1991.-ig Rónai Sándor utca volt. Attila utca 33.-tól Árpád út 148.-ig.

Deák Ferenc utca V. Belváros, Lipótváros (1866). Előzőleg: Nagy Híd utca (Grosse Bruck Gasse) (1838), Bruck Gasse (Híd utca) (1817)¹, Haupt Gasse (Fő utca) (1804), Bastei Gasse (Bástya utca) (1750), Leopold Gasse (Lipót utca) (1695). Apáczai Csere János utca és Vörösmarty tér között zsákutca, többi része a forgalom elől elzárva, csak gyalogosoknak. Vigadó tér 1.-től Deák Ferenc tér 3.-ig.

Deák Ferenc utca XV. Rákospalota. Lásd: **Deák utca**

Deák Ferenc utca XVI. Árpádföld. Lásd: **Cibakháza utca**

Deák Ferenc utca XVI. Cinkota. Lásd: **Vidám verseny utca**

Deák Ferenc utca XVII. Rákoscsaba. Lásd: **Páncél utca**

Deák Ferenc utca XVII. Rákoshegy. Lásd: **Szilárd utca**

Deák Ferenc utca XVIII. Liptáktelep (1900-as évek). Hengersor utca és Vaslemez utca között. *Terület-rendezés miatt megszűnt* (1940-es évek).

Deák Ferenc utca XVIII. Újpétertelep (1934). Előzőleg: Berzsenyi utca (1898), Kis Berzsenyi utca. Nemes utca 55.-től Kapocs utca 56.-ig.

Deák Ferenc utca XIX. Kispeszt (1901). Üllői út 250.-től Derkovits Gyula utca 55.-ig.

Deák Ferenc utca XXI. Csepel-Szabótelep (1911). Táncsics Mihály út 36.-től Ságvári utca 9.-ig.

Deák Ferenc utca XXII. Nagytétény (1930-as évek). Sín utca 21.-től Barackos út 46.-ig.

Deák Ferenc utca XXIII. Soroksár. Lásd: **Tárcsás utca**

Deák Ferenc (1803-1876): jogtudós, politikus, országgyűlési követ, illetve képviselő, az első felelős magyar kormány igazságügyi minisztere (1848), a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, igazgató tagja. Az 1848 előtti reform-országgyűléseken az ellenzék egyik vezéralakja. 1848-ban az első felelős magyar kormányban igazságügy miniszter. Képviselő. A bukás után visszavonult kehidai birtokára és csak 1854-ben jött vissza Pestre. 1861-ben újra képviselővé választották. Nagy része volt az 1867. évi kiegyezésben. Minden társadalmi osztályban nagy népszerűségnek örvendett. „A haza bölcsé”-ként tisztelték. Pest városa, majd Budapest főváros törvényhatósági bizottságának tagja. Buda és Pest szabad királyi város 1845. május 19-én „a haza s különösen a városok ügyeinek előmozdítása körül szerzett érdemekért” diszpolgári címmel tüntette ki.

Dembinszky utca VII. Erzsébetváros (1889). Rottenbiller utca 25.-től Dózsa György út 66.-ig.

Dembinszky utca XV. Rákospalota (1922). Pázmány Péter utca 142.-től Rákos út 183-185.-ig.

Dembinszky utca XVII. Rákoscsaba. Lásd: **Öntöző utca**

Dembinszky utca XVIII. Liptáktelep (1925). Hunyadi László utca 18.-től Vörösmarty utca 33.-ig.

Dembiński Henryk (1791-1864): honvéd altábornagy. 1830-ban lengyel tábornok. 1849. január és március között a Tisza bal partján összevont főerők, a Fel-Dunai hadsereg parancsnoka, majd július-augusztusban a Temesközben összpontosított magyar főerők parancsnoka.

Dessewffy utca IV. Újpest (1914). Szent Imre utca 30.-től Vécsey Károly utca 11.-ig.

Dessewffy utca VI. Terézváros (1874). Előzőleg: Három Szív utca (1870), Drei Herzen Gasse (1780-as évek).⁷⁶ Bajcsy-Zsilinszky út 31.-től Teréz körút 38.-ig.

Dessewffy Emil gróf (1814-1866): közgazdász, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, igazgató tagja, elnöke.

Dessewffy utca XVI. Árpádföld. Lásd: **Dezsőfia utca**

Dessewffy utca XVIII. Miklóstelep. Lásd: **Désháza utca**

Dessewffy utca XX. Kossuthfalva, Pesterzsébet-Szabótelep (1910-es évek). Bártfa utca 14.-től Lázár utca 12.-ig.

Dessewffy Arisztid utca XV. Rákospalota (1922). Szentmihályi út 62.-től Wesselényi utca 92.-ig.

Dessewffy Arisztid (1802-1849): honvéd tábornok. 1849. júliusától a Szeged környékén összpontosított magyar főserg lovasságának parancsnoka. 1849. október 6-án Aradon kivégezték.

Dunyov István utca XIII. Angyalföld (1966). Váci út 47/a.-tól Kassák Lajos utca 66.-ig.

Dunyov István: (1816-1889): honvéd alezredes, majd olasz ezredes, a magyar és olasz szabadságharc hőse. 1848-ban hadbíró volt. Világos után öt évig a josefstadi várbörtönben raboskodott. 1859-ben Olaszországba szökött, 1860-ban Garibaldi önkéntesei közé állt.

Egressy út XIV. Alsórákos, Istvánmező, Kiszugló, Nagyugló, Törökőr (1879). Stefánia út 45.-től Szuglói körvasút sor 103/b.-ig.

Egressy utca XVII. Rákoscsaba. Lásd: **Enying utca**

1. *Egressy Béni* (1814-1851): Egressy Gábor testvére, színművész, zeneszerző, író, a Szózat zeneszerzője. Részt vett a szabadságharcban, a kápolnai csatában megsebesült, majd felgyógyulása után Komárom várában katonáskodott. A bukás után menlevele birtokában tért vissza a Nemzeti Színházba.

2. *Egressy Gábor*. lásd alább.

Egressy Gábor utca XVIII. Rendessytelep (1908 előtt). Fáy utca 9.-től Lakatos út 20.-ig.

Egressy (Galambos) Gábor (1808-1866): színművész. A magyar színművészet hőskorának kiemelkedő alakja. A Bánk bán első sikere az ő érdeme volt. A Nemzeti Színházban játszott, a színpadon bekövetkezett haláláig. 1848. március 15-én ő mondta el a Nemzeti dalt a Nemzeti Színházban. Nemzetőrként harcolt a szabadságharc idején Két hónapig Szeged kormánybiztosa volt. A bukás után Törökországba emigrált, itthon távollétében halálra ítélték. 1851-ben tért haza.

Ötvös tér V. Lipótváros (1879). Előzőleg: Felső Duna sor, Obere Donau Zeile. Roosevelt tér 2., Apáczai Csere János utca 19. és 14. és Belgrád rakpart 35. között

Eötvös út XII. Svábhegy (1946). Előzőleg: Báró Eötvös út (1886). Eötvös József parktól Jánoshegyi útig.

Eötvös utca VI. Terézváros (1872). Előző neve: Szeg, (Szög, Zug) utca, Nagel Gasse. Király utca 74.-tól Podmaniczky utca 31.-ig.

Eötvös utca XV. Rákospalota (1898). Hubay Jenő tér 4.-tól Dembinszky utca 22.-ig.

Eötvös utca XVI. Sashalom. Lásd: **Lillafüred utca**

Eötvös utca XVII. Rákoscscaba. Lásd: **Pajta utca**

Eötvös utca XVIII. Liptáktelep (1926). Hunyadi László utca 26.-tól Vörösmarty utca 41.-ig.

Eötvös utca XIX. Kispest (1901). Üllői út 214.-tól Vak Bottyán utca 59.-ig.

Eötvös utca XX. Pesterzsébet (1910-es évek). Ősz utca 15-17.-tól Jókai Mór utca 22-24.-ig.

Eötvös utca XXII. Budafok (1930-as évek). Ringlő út 133.-tól Murányi utca 12.-ig.

Eötvös utca XXIII. Soroksár. Lásd: **Virágvölgy utca**

Eötvös József park XII. Svábhegy (1989). Diana utca 1. és Szépkilátás út 2. között.

Eötvös József utca IV. Újpest (1914). Szent Imre utca 16.-tól Mikszáth Kálmán utca 81.-ig.

Eötvös József utca XVI. Sashalom (1946). Előzőleg: Báró Eötvös József utca (1910-es évek). Lásd: **Lillafüred utca**

Eötvös József utca XVII. Rákoshegy (1946). Előzőleg: Báró Eötvös József utca. Kezdetétől zsákutca a Batthyány utcáig. onnan a Lőrinci út 78.-ig.

Eötvös József báró (1813-1871): író, költő, politikus, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti, igazgató tagja, 1855-től másodelnöke, 1866.-tól elnöke, a Kisfaludy Társaság tagja, 1848.-tól 1867.-ig elnöke, 1848-ban miniszter a Batthyány-, majd 1867-ben az Andrássy-kormányban. Mint követ részt vett az 1832-1836-os országgyűlésen, ahol a főrendi tábla liberális ellenzékéhez tartozott. Az 1843-1844-es országgyűlésben a centrista ellenzék vezére. Buda szabad királyi város 1845. május 19-én „a haza s különösen a városok ügyeinek előmozdítása körül szerzett érdemekért” díszpolgári címmel tüntette ki. Pest szabad királyi város törvényhatósági bizottságának tagja. 1848-ban az első felelős magyar kormányban a vallás- és nevelésügyi miniszter. Több nagy regényt írt, amelyekben hitelesen ábrázolta kora társadalmi viszonyait. Az Andrássy-kormányban mint vallás- és közoktatásügyi miniszter kidolgozta az általános és kötelező népoktatásról és a zsidók polgári egyenjogúsításáról szóló törvényt.

Erdősi utca X. Felsőrákos (1900). Gépmadár parktól Hat ház utcáig.

Erdősi Imre (1814-1890): piarista tanár, a szabadságharc híres tábori papja Guyon seregében. A branyiskói csatában önfeláldozó bátorságával tűnt ki. A bukás után eltiltották a tanítástól. 1861-től 1878-ig a kecskeméti piarista rendház főnöke.

Herceg Esterházy Pál utca IV. Újpest (1914). Gróf Apponyi Fanny tértől Gróf Vécsey Károly utcáig. *Területrendezés miatt megszünt.*

Esterházy Pál Antal herceg (1786-1866): diplomata, az 1848-as Batthyány-kormányban a király személye körüli (külügy)miniszter. A Magyar Tudományos Akadémia igazgató tagja. Buda szabad királyi város 1834. szeptember 12-én díszpolgári címmel tüntette ki.

Esterházy utca VIII. Józsefváros. Lásd: **Öt Pacsirta utca, Pollack Mihály tér és Puskin utca**

Esterházy utca XV. Rákospalota. Lásd: **Régi Palotai utca**

Esterházy utca XVII. Rákoscscaba-Újtelep. Lásd: **Szikra utca**

Esterházy utca XIX. Kispest. Lásd: **Mészáros Lőrinc utca**

Esterházy: a család Esterházyként írja a nevét, kiejtés szerint Eszterházy, és az utcanévtáblákon is így volt kiírva. Az utcák névadói közül - ha nincs külön említve - nem lehet senkit keresztnévvel azonosítani, mert olyan sok érdemdús embert adott a főúri család a hazának. Pesti palotájuk ebben az utcában volt. Ma: Pollack Mihály tér.

Fehértemplom utca XVII. Rákoscscaba. Pesti út 438.-tól Szigetcsép utca 134.-ig.

Fehértemplom. Ma Jugoszlávia (Szerbia): *Bela Crkva*. Helység Temes vármegyében. Német neve: Weisskirchen. Az 1848-1849-es szabadságharc alatt több nagy csata színhelye.

Fényes Elek utca II. Országút (1957). Előzőleg: Tégla utca (1874), Drei Herzen Gasse (Három Szív utca), Herzen Gasse (Szív utca) (1830). Margit körút 67.-tól Keleti Károly utca 16.-ig.

Fényes Elek utca III. Óbuda. Lásd: **San Marco utca**

Fényes Elek utca III. Remetehegy. Lásd: **Tégla utca**

Fényes Elek (1807-1876): statisztikus és geográfus. A Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, az Országos Statisztikai Hivatal szervezője. 1848-ban az első felelős kormány belügyminisztériumi osztálytanácsosa. Szemere Bertalan megbízta az Országos Statisztikai Hivatal megszervezésével. Később a forradalmi vészbírótag tagjává nevezték ki. A bukás után bíróság elé került, de felmentették.

Ferdinand bastey I. Vár. Lásd: **Anjou bástya**

Ferdinánd bástya I. Vár. Lásd: **Anjou bástya**

Ferdinand Gasse I. Vár. Lásd: **Petermann bíró utca**

Ferdinánd híd VI. Terézváros. Podmaniczky utca és Lehel tér között.

Ferdinand Platz I. Vár. Lásd: **Kapisztrán tér**

Ferdinand Platz V. Lipótváros (1854). (Ferdinánd tér)
Nagy Ignác utca, Markó utca, Honvéd utca és Stollár Béla utca között. Beépült a nevezett utcákkal és a Szemere utca egy részével.

Ferdinand Platz I. Vár. Lásd: **Kapisztrán tér**

Ferdinand Platz IX. Ferencváros. Lásd: **Bakáts tér**

Ferdinánd tér V. Lipótváros. Lásd: Ferdinand Platz

Ferdinánd tér VI. Terézváros XIII. Angyalföld, Újlipótváros. Lásd: **Lehel tér**

Ferdinánd tér IX. Ferencváros. Lásd: **Bakáts tér**

Ferdinánd utca I. Vár. Lásd: **Petermann bíró utca**

Ferdinánd: öt Habsburg-házbeli magyar király neve: az elnevezéseknél azonban csak V. ~ (1793-1875): osztrák császár, Magyarország és Csehország királya jöhet szóba. 1830-ban koronázták magyar királlyá. Uralkodott: 1835-1848. A gyenge képességű király helyett Metternich és Kollowrat herceg irányította az állam ügyeit. 1848-ban a forradalom hatására aláírta a magyar alkotmányt, és gróf Batthyányi Lajost kinevezte miniszterelnöknek. Visszavonulása után a vasútmodellezésnek élt. Valószínűleg erre utalva nevezték el róla a Nyugati-pályaudvar melletti tereket. A Várban a róla elnevezett kaszárnya adta a tér nevét.

Ferenc József rakpart V. Belváros. Lásd: **Belgrád rakpart**

Ferenc József sétány V. Belváros. Lásd: **Belgrád rakpart**

Ferenc József tér IV. Újpest. Lásd: **Tanoda tér**

Ferenc József tér V. Lipótváros. Lásd: **Roosevelt tér**

Ferenc József tér XVI. Rákosszentmihály. Lásd: **Hősök tere**

Ferenc József tér XXIII. Soroksár. Lásd: **Hősök tere**

Ferenc József utca XVIII. Kossuth Ferenc-telep. Lásd: **Táncsics Mihály utca**

Ferenc József utca XX. Kossuthfalva, Pesterzsébet. Lásd: **Mártírok útja**

Ferenc József I. ~ (1830-1916): osztrák császár és magyar király; uralkodott: 1848-1916 között. Magyar királlyá, csak 1867-ben koronázták meg. Az 1848-1849. évi magyar szabadságharc leverése után 1859-ig abszolutisztikus eszközökkel uralkodott.

1854-ben feleségül vette a bajor Wittelsbach Erzsébet hercegnőt. 1866-ban az osztrák-porosz háborúban elszenvedett veresége tette lehetővé a kiegyezést az uralkodó és a nemzet között. 1879-ben Németországgal, 1882-ben Olaszországgal kötött - ekkor már hármas - szövetséget. 1915-ben Olaszország kilépett a szövetségből és korábbi szövetségesei ellen fordult. A kiegyezés után megindult az ország gazdasági fejlődése, de a király dualista politikája nem engedte meg a teljes önállóságot.

Flór utca VIII. Józsefváros. Lásd: **Márkus Emilia utca**

Flór Ferenc utca XVIII. Halmierdő, Szent Imre-kertváros (1981). Előzőleg: 640. utca. Kőrös utcától Királyhágó útig.

Flór Ferenc (1809-1871): orvos, tiszti főorvos, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. Ő volt az első orvos, aki magyarul védte meg orvosi értekezését. 1837-ben lett Pest szabad királyi város orvosa, 1840-ben a Szent Rókus Kórház főorvosa, majd igazgatója, Pest megye tiszti főorvosa, 1849-ben a hadügyminisztérium egészségügyi osztályának főnöke. A szabadságharc leverése után internálták. 1867-ben visszakapta állásait. Magyarországon ő alkalmazott először kloroformot műtėti érzéstelelítésre.

Forinyák utca IX. Ferencváros. Üllői út és Gyáli út között, a Ferenc József gyalogsági laktanya mellett. *Katonai terület lett, megszűnt* (1950).

1. *Forinyák Géza* (1840-1860): egyetemi hallgató. Az 1860. március 15-i tüntetés szétverésekor kapott súlyos sérülésébe április 2-án belehalt. (Az utca elnevezésének indokolása 1948-tól)

2. *Forinyák Gyula* (1837-1906): lovassági tábornok.³⁹ (Az utca elnevezésének 1948. előtti indokolása)

Földvály utca IX. Ferencváros (1900). Soroksári út 82.-től Gubacsi út 19.-ig.

Földvály Sándor (1809-1868) honvéd ezredes, a szabadságharc vörössipkás zászlóaljának parancsnoka, aki a „hősök hőse” jelzőt érdemelte ki.

Gaál utca XII. Németvölgy. Lásd: **Beethoven utca**

Gaál: az utca névadója lehetett: ~ György (1783-1855): író, Kisfaludy Károly színdarabjait fordította németre, népmesegyűjtő; ~ Gaszton (1868-1932) politikus; ~ József (1811-1866) író. Legvalószínűbb azonban Gaál Miklós (1799-1854): hadmérnök, az 1848-1849. évi szabadságharc honvéd tábornoka. Világos után halálra ítélték, majd az ítéletet 20 évi várfogságra változtatták. A fogságban megvakult. Ezt a névadót valószínűsíti, hogy a közelben több olyan személyről van utca elnevezve, aki részt vett abban.

Gaál József út XII. Kissvábhegy, Krisztinaváros (1953). Előző neve: Kissvábhegyi út (1902), eredetileg a Városmajor utcától a Trencsényi utcáig. 1993-ban a Zeke utca és a Trencsényi utca közötti része újra a Kissvábhegyi út nevet kapta. Városmajor utca 64.-től Kissvábhegyi út 1.-ig.

Gaál József (1811-1866): író, a Kisfaludy Társaság és a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. Az 1848-1849. évi szabadságharc alatt Vukovics Sebő igazságügyminiszter titkára, a *Márczius Tizenötödike* című lap egyik szerkesztője. Részt vett a harcokban is. A bukás után hat évig az aradi várbörtönben volt. Gvadányi József: Peleskei nótárius című elbeszélő költeményéből írt bohózatával nagy sikert aratott.

Gábor Áron köz II. Vérhalom (1954). Előzőleg: 43. utca. Endrődi Sándor utca 15.-től Törökvész lejtő 12-14.-ig.

Gábor Áron utca II. Pasarét, Törökvész (1930). Előzőleg: Ákos utca (1910) a Szilágyi Erzsébet fasortól a Bimbó útig és Héja utca (1909) a Bimbó úttól a Törökvész útig Szilágyi Erzsébet fasor 47.-től Törökvész út 34.-ig.

Gábor Áron utca XV. Rákospalota (1910-es évek). Szentmihályi út 88.-tól Wesselényi utca 28-30.-ig.

Gábor Áron utca XVI. Mátyásföld. Előzőleg: Nagy Gábor utca (1940-es, Nagycenki utca (1920-as évek). Csinszka utca 42.-től Nógrádverőce út 27.-ig.

Gábor Áron utca XVIII. Ganzkertváros (1922). Vak Bottyán utca 9-11.-től Halomi út 106.-ig.

Gábor Áron (1814-1849): honvéd őrnagy. Kézdivásárhelyi öntödéjében harangokból mintegy 60 ágyút öntött a szabadságharc alatt. A Kőkös-uzoni csatában hősi halált halt.

Galgóczy köz XII. Kútvolgy (1974). Galgóczy utca 43-nál nyíló zsákutca.

Galgóczy utca XII. Kútvolgy (1910). Egy része 1936-ban Mackensen út lett, ez 1945-ben Józsa Béla utca, majd 1993-ban Alsó és Felső Svábhegyi út. Más része 1932-ben Perbete utca, illetve 1938-ban Hadik András utca lett. Kútvolgyi út 60/a.-tól Béla király út 23.-ig.

Galgóczy Károly (1823-1916): mezőgazdász, gazdasági író, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja. 1849-ben századosként harcolt. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkára, a református teológia tanára, az Adria Biztosító Társaság első titkára, 1865-ben a Victoria Biztosító vezérigazgatója, a fővárosi törvényhatósági bizottság tagja. Megírta Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye monográfiáját.

Garay köz XIX. Wekerletelep (1910). Határ út 27.-től Baross utca 47.-ig.

Garay tér VII. Erzsébetváros (1879). Péterfy Sándor utca 51., Garay utca 50., Murányi utca 17., Cserhát utca 8., Alpár utca 2., Sajó utca 1., Cserhát utca 12. és Murányi utca 19. között.

Garay utca III. Csillaghegy. Csetz János utca 36.-tól Zrínyi utca 33.-ig.

Garay utca IV. Újpest (1908 előtt). Pintér József utca 16.-tól Fóti út 23.-ig.

Garay utca VII. Erzsébetváros (1879). Rottenbiller utca 3.-tól Murányi utca 12.-ig.

Garay utca XI. Kelenföld. Lásd: **Duránci utca**

Garay utca XVI. Mátyásföld. Lásd: **Prodám utca**

Garay utca XVI. Sashalom. Lásd: **Datolya utca**

Garay utca XVIII. Bókaytelep, Gloriett-telep (1908 előtt). Üllői út 545.-től Sallai Imre utca 38.-ig.

Garay János (1812-1853): költő, egyetemi tanár. A Kisfaludy Társaság tagja, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. Az Obsitos (Háry János) írója. 1848-ban nemzetőr, majd *Kossuth Hírlapjának* segédszerkesztője. A bukás után bíróság elé került, de csak egyetemi tanári tisztétől fosztották meg.

Gorove utca IV. Újpest, Istvántelek. Lásd: **Elem utca**

Gorove utca V. Lipótváros. Lásd: **Kozma Ferenc utca**

Gorove utca VI. Terézváros. Lásd: **Lázár utca**

Gorove István (1819-1881): közgazdász, politikus, országgyűlési képviselő, miniszter, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja. 1846-ban a Védegylet igazgatója. 1849-ben részt vett a Függetlenségi Nyilatkozat megfogalmazásában. A bukás után Törökországba, majd Párizsba ment. 1857-ben hazatért. Pest szabad királyi város törvényhatósági bizottságának tagja. Mivel földművelésügyi miniszter is volt, az V. kerületben a Földművelésügyi Minisztérium melletti utcát nevezték el róla.

Görgey udvar I. Víziváros. Lásd: **Varsányi udvar**

Görgey utca XXII. Nagytétény (1920-as évek). Dózsa György út 126.-tól Bartók Béla út 71.-ig.

Görgey Artúr utca II. Víziváros. Lásd: **Varsányi Irén utca**

Görgey Artúr utca IV. Újpest (1991). Előző neve: Dózsa György utca (1945), Horthy Miklós utca (1926), Vasút utca (1880-as évek). Klauzál utca 1.-től Szilágyi utca 19.-ig. 1849-ben ezen az úton vonultak be Görgey Artúr csapatai Újpestre.

Görgey Artúr utca XVI. Sashalom. Lásd: **Kartal utca**

Görgey Artúr (1818-1914): katonatiszt, honvéd tábornok. 1845-ben leszerelt, majd Prágában a Károly Egyetemen vegyész-tanársegéd lett. 1848 márciusában felajánlotta szolgálatait a magyar hadseregnek. Kitűnt határozottságával, ezért néhány

hónap alatt tábornok lett, és kinevezték a Felső-Dunai hadsereg parancsnokává. Kossuth politikáját nem fogadta el teljesen, a tavaszi hadjárat sikerei után nyíltan ellene fordult. 1849. május 7-től július 17.-ig hadügyminiszter volt. 1849. augusztus 12-én teljhatalmat kapott, és 13-án letette a fegyvert az orosz csapatok előtt. Klagenfurtba internálták. 1867-ben hazatérhetett, Visegrádon élt. Budapesten halt meg. Nevét sok esetben Görgeinek írták.

Greguss utca XII. Krisztinaváros (1912). Alkotás utca 11.-től Kék Golyó utca 22.-ig.

Greguss Ágost (1825-1882): esztéta, költő, egyetemi tanár, a Kisfaludy Társaság tagja, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, igazgató tagja. A szabadságharcban nemzetőrként vett részt.

gróf Batthyány Lajos utca XVI. Árpádföld. Lásd: **Csutura utca**

gróf Batthyány Lajos utca XVII. Rákoshegy. Lásd: **Batthyány utca**

gróf Batthyány Lajos utca XVIII. Bókaytelep. Lásd: **Batthyány Lajos utca**

gróf Károlyi utca V. Belváros. Lásd: **Ferenczy István utca**

gróf Károlyi István utca IV. Újpest Lásd: **Károlyi István utca**

gróf Károlyi Sándor utca XV. Rákospalota Lásd: **Károlyi Sándor utca**

gróf Leiningen utca XIX. Kispest. Lásd: **Leiningen utca**

gróf Leiningen utca XX. Kossuthfalva. Lásd: **Leiningen utca**

gróf Leiningen Károly utca IV. Újpest. Lásd: **Leiningen Károly utca**

gróf Széchenyi István utca XVI. Sashalom. Lásd: **Bronz utca**

gróf Széchenyi István utca XVIII. Lónyaytelep. Lásd: **Széchenyi István utca**

gróf Széchenyi István utca XXI. Csepel-Belváros. Lásd: **Széchenyi István utca**

gróf Teleki László tér VIII. Józsefváros. Lásd: **Teleki László tér**

gróf Vécsey Károly utca IV. Újpest. Lásd: **Vécsey Károly utca**

gróf Vécsey Károly utca XV. Rákospalota. Lásd: **Vécsey Károly utca**

Guyon köz II. Törökvész (1930). Pasaréti út 69.-től Guyon Richárd utca 22/a.-ig.

Guyon Richárd utca II. Törökvész (1930) Gábor Áron utca 24.-től Branyiszkó út 21.-ig.

Guyon Richard (1812-1856): a magyar szabadságharc angol származású tábornoka. Legnagyobb hőstette 1849. február 5-én a Branyiszkói-hágó elfoglalása volt. A temesvári csatavesztés után Törökországba menekült és Hurşid pasa néven török tábornok lett.

Haynau Gasse V. Lipótváros. Lásd: **Zrínyi utca**

Haynau, Julius Jakob báró (1786-1853): osztrák katonatiszt. 1849 áprilisában az itáliai Bresciában vérbe fojtotta a forradalmi felkelést. 1849 májusától 1850 júliusáig Magyarország teljhatalmú katonai parancsnoka. Buda szabad királyi város „kényszer díszpolgára”. Ettől a címétől 1948. március 15-én Budapest székesfőváros díszközgyűlése megfosztotta. Az utca elnevezésének idejét nem ismerjük, de az Üstökös című lap 1860. decemberi számában hírt ad az utca nevének megszüntetéséről.

Házmán utca II. Pasarét (1900). Szilágyi Erzsébet fasor 61.-től Pasaréti út 68.-ig.

Házmán Ferenc (1810-1894): az 1848-as forradalom és szabadságharc előtt Buda város főjegyzője és országgyűlési követe. A szabadságharc bukása után az Egyesült Államokba emigrált. 1848-ban az első felelős magyar minisztérium belügyi államtitkára, majd a külügyminisztérium egyik szervezője. 1849-ben Szemere Bertalannal együtt Orsovánál elrejtette a Szent koronát. Távollétében halálra ítélték. 1867-ben a budaiak hazahívták polgármesternek. 1869-től 1878.-ig a város országgyűlési képviselője, az egyik legkövetkezetesebb híve a három város egyesítésének. A cél érdekében Wahrmann Mórral együtt törvényjavaslatot terjesztett elő az országgyűlésen. Az egyesített főváros főpolgármesterének jelölték, de néhány szavazat különbséggel lemaradt Ráth Károly mögött. A Fővárosi Közmunkák Tanácsának tagja (1874-1886).

Hegedűs köz I. Tabán (1880). Döbrentei utca 13.-tól Attila út 9.-ig.

Hegedűs János (?-1909 után): orvos. Részt vett az 1848-1849. évi szabadságharcban, honvédként harcolt. A népszerű orvos Buda szabad királyi város tanácsának, majd az egyesítés után Budapest törvényhatósági bizottságának tagja volt.

Hentzi Platz/tér I. Vár Lásd: **Szent György tér**

Hentzi, Heinrich (1785-1849): osztrák tábornok, 1849. januárjától Buda várának parancsnoka. Amikor májusban Görgey Artúr a várat ostromolta, megtorlásul hatalmas károkat okozva Pestet lövette. Buda bevételekor sebesülten fogságba került, de sebeibe hamarosan belehalt. Emlékére nagyméretű emlékoszlopot állítottak a téren, amely 1899-ig volt itt és nem hivatalosan róla is nevezték a teret.

Hertelendy utca XII. Krisztinaváros (1900). Alkotás utca 33.-tól Ugocsa utca 7.-ig.

- Hertelendy Miklós* (1813-1877): a szabadságharc honvéd ezredese, a 6. huszárezred parancsnoka, az első szolnoki csata hőse.
- Hollán utca XIII. Újlipótváros. Lásd: **Hollán Ernő utca**
- Hollán Ernő utca** XIII. Újlipótváros (1992). Előzőleg: Fürst Sándor utca (1945), Hollán utca (1900), Csanády tér (1890), Pannónia utca (1873). Szent István körút 6.-tól Victor Hugo utca 30.-ig.
- Hollán Ernő* (1824-1900): hadmérnök, altábornagy, államtitkár, országgyűlési képviselő, a főrendiház tagja, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, igazgató tagja. Részt vett a szabadságharcban, ezredesi rangot ért el. A bukás után várfogságot szenvedett. Széchenyi dőblingi köréhez tartozott. 1867-1870 között közlekedési, 1870-1872 között honvédelmi államtitkár. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa alapító tagja (1870-1872). 1869-től honvéd ezredes, 1875-től vezérőrnagy, 1881-től altábornagy, a főrendiház tagja. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa alapító tagja (1870-1872). 1866-ban megalapította a Magyar Mérnök és Építész Egyesületet, amelynek 1866 és 1885 között első elnöke volt. Erdemei elismeréséül az Egyet 1885-ben Hollán Ernő-pályadíjat alapított az év legjelentősebb műszaki tanulmányának jutalmazására.
- Honvéd tér** V. Lipótváros (1990). Előző neve: Néphadsereg tér (1954). Honvéd utca, Markó utca, és Stollár Béla utca között.
- A II. világháborúban elpusztult épülettömb helyén.
- Honvéd utca** II. Erzsébetliget, Kővár (1948). Előzőleg: Levente utca (1922 előtt). Hidegkúti út 104.-tól Dózsa György utca 24.-ig.
- Honvéd utca** III. Békásmegyer (1910-es évek). Kőbánya utca 22.-tól Óbor utcáig.
- Honvéd utca IV. Újpest. Lásd: **Venetianer utca**
- Honvéd utca** V. Lipótváros (1874). Szabadság tér 14.-tól Szent István körút 13.-ig.
- Honvéd utca XI. Albertfalva. Lásd: **Tomaj utca**
- Honvéd utca XV. Rákospalota. Lásd: **Mozdonyvezető utca**
- Honvéd utca XVI. Mátyásföld. Lásd: **Koronafűrt utca**
- Honvéd utca XVII. Rákoscsaba-Újtelep. Lásd: **Jászdózsa utca, Jászkisér utca**
- Honvéd utca** XVIII. Szemeretelep (1930). Üllői út 562.-tól Május 1. térig.
- Honvéd utca** XX. Pesterzsébet (1910-es évek). Jókai Mór utca 17-19.-tól Nyáry Pál utca 16.-ig.
- Honvéd utca XXII. Budafok. Lásd: **Pezsgő utca**
- Honvéd utca XXII. Nagytétény (1910-es évek).⁶³ Koltói Anna utca és a Petőfi Sándor utca között. *Területrendezés miatt megszűnt.*
- Honvéd utca** XXII. Nagytétény (1940-es évek). Pintyőke utca 3.-tól a MÁV pécsi vonaláig.
- Honvéd utca XXIII. Millenniumtelep. Lásd: **Majos-háza utca**
- honvéd*: az ország védelmét ellátó, rendfokozat nélküli katona. Kisfaludy Károly alkotta szó, amelyet „Az élet korai” című versében írt le először. Az V. kerületi utcában áll a Honvédelmi Minisztérium épülete. A főváros a szabadságharc halhatatlan hőseinek emlékét örökölte meg a névadással
- Horvát Boldizsár utca** XIV. Herminamező (1991). Előzőleg: Kelen József utca (1968). Amerikai út 97.-tól Kacsóh Pongrác útig
- Horvát Boldizsár* (1822-1898): jogtudós, politikus, igazságügyminiszter, a kiegyezés után az első polgári származású miniszter, 1848-1849-ben országgyűlési képviselő, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja.
- Horváth Mihály tér** VIII. Józsefváros (1951). Előzőleg: Mária Terézia tér, Kirchen Platz (Templom tér) (1799). Baross utca 69., Kis Stáció utca 12. és 15., Futó utca 1. és 2., Hock János utca 1. és 2., Baross utca 71. és 70., Tavaszmező utca 1., Ör utca 4. és Német utca 20. között
- Horváth Mihály utca** XV. Rákospalota (1930). Előzőleg: József utca (1900). Énekes utca 10/b.-tól Közvágóhíd utca 15.-ig.
- Horváth Mihály* (1809-1879): történétíró, csanádi püspök, az 1849-es Szemere-kormány vallás- és közoktatásügyi minisztere. A Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, igazgató tagja.
- Hunfalvy utca** I. Vízváros (1879). Ilona lépcső 1.-tól Ostrom utca 1.-ig.
- Hunfalvy Pál* (1810-1891): finnugor nyelvész, etnológus, történétíró. A Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, igazgató tagja. Budapest főváros törvényhatósági bizottságának tagja. 1848-1849-ben képviselő, a debreceni országgyűlés egyik jegyzője.
- Hunfalvy János* (1820-1888): földrajztudós, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, igazgató tagja. Részvevője volt a szabadságharcnak, amely után börtön büntetéssel sújtották.
- Ihász utca** X. Óhegy (1879). Előzőleg: Vízvezetéki utca (1872). Vaspálya utca 17/c.-tól Harmat utca 25.-ig.
- Ihász Dániel* (1813-1882): honvéd alezredes. Jogot végzett, császári tiszt volt. 1848-ban honvéd hadnagy, 1849 áprilisától alezredes, a vöröstoronyi dandár parancsnoka. Júliusban a cári csapatok

- kiszorították Erdélyből és Havasalföldön megadta magát a törököknek. Az emigrációban haláláig Kossuth Lajos titkára. Az 1859-1861-es olasz szabadságharcban ezredesként a magyar légió szervezője, 1861-1862-ben annak parancsnoka volt.
- Irányi utca** V. Belváros (1897). Belgrád rakpart 26.-tól Károlyi Mihály utca 7-9.-ig.
- Irányi utca** XVIII. Liptáktelep (1925). Mikes Kelemen utca 22.-tól Barcsay utcáig.
- Irányi utca** XX. Pesterzsébet (1910-es évek). Köteles utca 95-97.-tól Nagykőrösi út 89.-ig.
- Irányi Dániel utca** II. Adyliget (1920-as évek). Feketefej utca 31.-tól Hársakalja utca 30.-ig.
- Irányi Dániel utca** IV. Újpest (1914). Megyeri út 33.-tól Baross utca 102.-ig.
- Irányi Dániel utca** XIX. Kispest (1901). Üllői út 236.-tól Derkovits Gyula utca 21.-ig.
- Irányi Dániel* (1822-1892): ügyvéd, publicista, politikus, országgyűlési képviselő. A márciusi ifjak egyike. A szabadságharc alatt a Felvidék kormánybiztosa.
- Irinyi János utca** XVI. Mátyásföld (1946). Előzőleg: Rákosi Jenő utca. Hunyadvár utca 81.-tól Újszász utca 140.-ig.
- Irinyi János* (1817-1895): vegyész, szakíró. Az 1848-as szabadságharc idején a nagyváradi lőszergyár munkatársa. A biztonsági gyufa feltalálója.
- Irinyi József utca** XI. Lágymányos (1946). Goldmann György tér 3-4.-tól Budafoki útig.
- Irinyi József* (1822-1859): ügyvéd, újságíró, műfordító, író, a *Pesti Hírlap*, a *Pesti Napló* munkatársa, 1848-ban a márciusi ifjúság egyik vezetője, népképviselő. A bukás után halálra ítélték, de kegyelmet kapott.
- István út** VII. Erzsébetváros (1991). Előző neve: Landler Jenő utca (1949), István út (1874), Stefans Weg (1866). Eredetileg a Rottenbiller utcától a MÁV szolnoki vonaláig. Egy része Ajtósi Dürer sor lett. Rottenbiller utca 21.-tól Dózsa György út 54.-ig.
- István* főherceg (1817-1867): József nádor fia. 1847. januárjában helytartó, majd nádor. (A 104. és egyben utolsó aki e méltóságot betöltötte.) 1848. szeptember 23-án lemondott és elhagyta az országot. A Magyar Tudományos Akadémia pártfogója. (Egyedi cím.)
- Ivánka utca** IX. Ferencváros (1910). Könyves Kálmán körút 13.-tól Fék utca 2.-ig.
- Ivánka Imre* (1818-1896): volt osztrák császári főhadnagy, a szabadságharc honvéd ezredese, gróf Batthyány Lajos titkára. Nagy része volt a Jellačić felett Pákozdnál aratott győzelemben. A bukás után bebörtönözték, 1850-ben kegyelmet kapott. Pest-
- Pilis-Solt-Kiskun vármegye tiszteletbeli főjegyző-jévé választották. 1861-től országgyűlési képviselő. A Magyar Vöröskereszt létrehozása nagy mértékben az ő munkájának köszönhető.
- Jeszenák János utca** XIV. Alsórákos (1934). Nagy Lajos király útja 67.-tól Öv utca 44.-ig.
- Jeszenák János* báró (1800-1849): Nyitra vármegye főispánja és kormánybiztosa a szabadságharc idején. A szabadságharc bukása után halálra ítélték, és 1849. október 10-én Pesten, az Újépületben kivégezték.
- Jókai tér** VI. Terézváros (1921). Előzőleg: Liszt Ferenc tér egy része (1907), Gyár utca (1874), Fabriken Gasse (1785)¹. Mozsár utca 11., Andrássy út 44. és 46., Jókai utca 2. és Mozsár utca 16. között
- Jókai utca II. Adyliget. Lásd: **Birsalma utca**
- Jókai utca** II. Erzsébetliget (1920-as évek). Hidegkúti út 132.-tól Honvéd utca 25.-ig.
- Jókai utca** III. Csillaghegy (1910-es évek). Rákóczi utca 20.-tól Damjanich utca 51.-ig.
- Jókai utca** IV. Újpest (1908 előtt). Előzőleg: Sándor utca (1882 előtt). István út 13.-tól Árpád út 112.-ig.
- Jókai utca** VI. Terézváros (1925). Előzőleg: Gyár utca (1874), Fabriken Gasse (1785)¹. Jókai tér 9.-tól Nyugati tér 1.-ig.
- Jókai utca** XV. Rákospalota (1904). Széchenyi tértől Szöcs Áron utca 13.-ig.
- Jókai utca XVI. Árpádföld. Lásd: **Cékla utca**
- Jókai utca XVI. Sashalom. Lásd: **Gárda utca**
- Jókai utca XVII. Rákoscsaba. Lásd: **Lövész utca**
- Jókai utca** XVII. Rákoshegy. Szabadság utca 14.-tól Szilárd utca 13.-ig.
- Jókai utca XVIII. Kossuth Ferenc-telep (1912). Lásd: **Búzakéve utca**
- Jókai utca** XIX. Kispest (1872). Üllői út 291.-tól Nagykőrösi útig.
- Jókai utca** XXI. Csepel-Szabótelep (1920-as évek). Kossuth Lajos utca 14.-tól Védgát utcáig.
- Jókai utca XXII. Budafok. Lásd: **Panoráma utca**
- Jókai utca XXII. Nagytétény. Lásd: **Napközi utca**
- Jókai utca XXIII. Soroksár. Lásd: **Fakopács utca**
- Jókai Mór utca IV. Újpest. Lásd: **Jókai utca**
- Jókai Mór utca XI. Albertfalva. Lásd: **Vegyész utca**
- Jókai Mór utca XVI. Árpádföld. Lásd: **Cékla utca**
- Jókai Mór utca** XVI. Mátyásföld, Sashalom. Előzőleg: Vitéz János utca (1945), Fokker utca (1920). Veres Péter út 101.-tól Újszász utca 60.-ig.
- Jókai Mór utca XVI. Sashalom. Lásd: **Gárda utca**

Jókai Mór utca XVII. Régiakadémiatelep. Lásd: **Gyöngytyúk utca**

Jókai Mór utca XVIII. Miklóstelep (1910-es évek). Haladás utca 113.-tól Ráday Gedeon utca 34.-ig.

Jókai Mór utca XX. Pesterzsébet (1910-es évek). Előzőleg: Vezér utca (1890-es évek). Határ út 49.-tól Nagysándor József utca 127.-ig.

Jókai Mór utca XXII. Budatétény (1920-as évek). Nagytétényi úttól Iskola utca 1.-ig.

Jókay utca XIV. Herminamező. Lásd: **Uzsoki utca**

Jókai (Jókay) Mór (1825-1904): jogász, újságíró, író. A márciusi ifjak egyik vezetője. Részt vett a 12 pont megfogalmazásában, majd minden erejével a forradalom támogatója lett. A bukás után bujdosnia kellett, de felesége komáromi menlevéllel lehetővé tette, hogy szabad legyen. Ezután folytatta írói munkáját. Országgyűlési képviselő. A Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, igazgató tagja. A Petőfi Társaság elnöke. Budapest főváros törvényhatósági bizottságának tagja. Budapest fő- és székváros 1893. március 22-én „50 éves írói jubileuma alkalmából, az irodalom terén szerzett érdemeiért” díszpolgári címmel tüntette ki.

Jósika utca IV. Újpest (1991). Előzőleg: Szüdi György utca (1971), Jósika Miklós utca (1946), Báró Jósika Miklós utca (1914). Görgey Artúr utca 38.-tól Vécsey Károly utca 72.-ig.

Jósika utca VII. Erzsébetváros (1878). Előzőleg: Winkel Gasse (1838). Csengery utca 19.-tól Rottenbiller utca 64.-ig.

Jósika utca XVI. Árpádföld. Lásd: **Páty utca**

Jósika utca XVII. Rákoscsaba. Lásd: **Kispajtás utca**

Jósika utca XVII. Rákoshegy. Lásd: **Jósika Miklós utca**

Jósika utca XIX. Kispest (1880-as évek). Attila utca 52.-tól Vak Bottyán utca 48.-ig.

Jósika utca XX. Gubacsipusztá, Pacsirtatelep, Pesterzsébet (1910-es évek). Lenke utca 41.-tól Orsolya utca 4.-ig.

Jósika utca XXII. Budafok (1930-as évek). Panoráma utca 41.-tól Plébánia utca 67.-ig.

Jósika Miklós utca IV. Újpest. Lásd: **Jósika utca**

Jósika Miklós utca XVII. Rákoshegy (1946). Előzőleg: Báró Jósika Miklós utca. Kezdetétől a Batthyány utcáig zsákutca, onnan Apponyi utca 18.-ig.

Jósika Miklós utca XVIII. Liptáktelep (1946). Előzőleg: Báró Jósika Miklós utca (1910-es évek). Darányi Ignác utca 2.-tól Margó Tivadar utca 3.-ig.

Jósika Miklós báró (1794-1865): író, politikus. A történelmi regényírás művészi szintre emelője. A Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, igazgató tagja. A reform-országgyűléseken az ellenzék támogatója volt. A Kisfaludy Társaság tagja, majd 1842-ben annak igazgatója lett. 1848-1849-ben az Erdély és Magyarország unióját előkészítő bizottság és a Honvédelmi Bizottmány tagja. 1849-ben a Kegyelemi Szék bírója. A szabadságharc leverése után emigrált.

Kada köz X. Óhegy (1973). Kada utca 119.-tól Harmat utca 88.-ig.

Kada utca X. Óhegy (1899). Eredetileg a Vaspálya utcától, de az a része üzemi terület lett. Gyömrői út 23.-tól Maglódi út 51.-ig.

Kada Mihály (1827-1894): 1846-ban lépett Pest város szolgálatába. Részt vett a szabadságharcban. 1861-ben főjegyző, 1868-ban alpolgármester. Az egyesítés után is megtartotta ezt a tisztségét.

Károlyi utca V. Belváros. Lásd: **Ferenczy István utca**

Károlyi György gróf (1802-1877): nagybirtokos, politikus, országgyűlési képviselő, főispán, koronaőr. A Magyar Tudományos Akadémia igazgató, majd tiszteleti tagja. A Magyar Tudományos Akadémia, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület (OMGE) egyik megalapítója, később ennek elnöke. 1848-ban Szabolcs megye főispánja, országgyűlési képviselő.

Károlyi István utca IV. Újpest (1991). Előző neve: Tancsics Mihály utca (1945), gróf Károlyi István utca (1920-as évek), Károlyi utca (1882 előtt). Váci út 21.-tól Templom utca 2.-ig.

Károlyi István gróf (1797-1881): földbirtokos, diplomata, a Magyar Tudományos Akadémia igazgató tagja. 1848-ban Pest vármegye főispánja. A szabadságharc alatt egy huszárezredet állított fel, ezért 1849-ben Windischgrätz elfogatatta és bebörtönlözte. Váltásdíjért szabadult. Újpest az ő birtokán jött létre. Igen sokat tett a település fejlődésért.

Károlyi Sándor út XV. Rákospalota (1991). Előző neve: Ifjú Gárda út (1954). Előzőleg: Károlyi Sándor út (1946), gróf Károlyi Sándor út (1920-as évek), grófi út (1880-as évek). Pozsonyi utca 36.-tól Ajándék utcáig.

Károlyi Sándor gróf (1831-1906): nagybirtokos, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, országgyűlési képviselő. A Magyar Tudományos Akadémia igazgató tagja. A szabadságharcban a Klapka György vezette Károlyi-huszárezred századosa. 1849-ben emigrált és csak 1861 után jött haza. 1896-ban megalapította a Magyar Gazdaszövetséget. Segítette a szövetkezeti mozgalom kibontakozását. 1898-ban megalapította a Hangya Szövetkezetet. 1896-ban Újpest részére saját

költségén kórházat építtetett. Az út korábbi birtokán vezet át.

Kasza János utca XIX. Kíspeszt (1964). Zalaegerszeg utca 160.-tól Zengő utcáig.

Kasza János: az 1848-as szabadságharcban fegyverkovács volt. Világos után börtönbüntetésre ítélték, amelyet Aradon töltött le. A későbbi zaklatások miatt Kíspesztre költözött. Ő volt a község első kovácsa, lakatosa. Egy jegyzőválasztás alkalmával tett kijelentése miatt meggyilkolták.

Kazinczy utca II. Széphalom (1922 előtt). Kossuth Lajos utca 10.-tól Hidegkúti út 131.-ig.

Kazinczy utca IV. Újpest (1908 előtt). Görgey Artúr utca és Kossuth utca között. *Területrendezés miatt megszűnt* (1970).

Kazinczy utca VII. Erzsébetváros (1879). Előzőleg: Nagy Kereszt utca és Kis Kereszt utca (1874), Grosse Kreutz Gasse a Király utca és a Dohány utca között, és Kleine Kreutz Gasse (1838) a Dob utca és a Dohány utca között, Kreutz Gasse (1760-as évek), Neu Gasse (Új utca) (1760 körül).⁷⁶ Weinreich Gasse (Weinreich utca) (1758). Rákóczi út 20.-tól Király utca 23.-ig.

Kazinczy utca XV. Rákospalota (1883). Fő út 25.-tól Régi Fóti út 36.-ig.

Kazinczy utca XVII. Rákoscaba. Lásd: **Kisvárdai utca**

Kazinczy utca XVII. Régiakadémiatelep. Lásd: **Kőtelek utca**

Kazinczy utca XVIII. Liptáktelep. Lásd: **Darányi Ignác utca**

Kazinczy utca. XVIII. Rendessytelep (1926). Lásd: Gáspár utca.

Kazinczy utca XVIII. Újpestertelep. Lásd: **Juhász József utca**

Kazinczy utca XIX. Kíspeszt (1890). Üllői út 249.-tól Ady Endre út 58.-ig.

Kazinczy utca XX. Kossuthfalva (1910). Zobor utca 72.-tól Magyar utca 89.-ig.

Kazinczy utca XXII. Budafok (1930-as évek). Liszt Ferenc út 21.-tól Komáromi utca 58.-ig.

Kazinczy Ferenc (1759-1831): író, költő, műfordító. Részt vett a magyar jakobinus mozgalomban, ezért hét évi várfogságot szenvedett. A magyar nyelv megújítása fűződik nevéhez. A Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja.

Lehetséges az elnevezés még: *Kazinczy Lajos* (1820-1849): honvéd ezredes, Kazinczy Ferenc fia. 1849. májusától hadosztály-parancsnok. 1849. augusztus 25-én Zsibónál letette a fegyvert. A haditörvényszék golyó általi halálra ítélte, és október 25-én Aradon

kivégezték. A tizennegyedik aradi vértanúként is említik. Széphalomban, édesapja mellett van eltemetve.

Keleti Károly utca II. Országút, Rózsadomb (1921). Előzőleg: Heltai Ferenc utca (1913), Oszlop utca (1908), Zöld oszlop utca (1874), Grüne Zaulen Gasse. Margit körút 47.-tól Kis Rókus utca 25.-ig.

Keleti Károly: (1833-1892): statisztikus, közgazdász, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, igazgató tagja. Az Országos Statisztikai Hivatal igazgatója, az 1876-os nemzetközi statisztikai kongresszus megszervezője. Nevéhez fűződik az első hivatalos statisztikai kiadvány megalkotása. A szabadságharcban honvéd tüzérként vett részt.

Kemény Zsigmond utca IV. Újpest. Váci út 100.-tól Duna sorig.

Kemény Zsigmond utca VIII. Józsefváros (1876). Eredetileg a Baross utcától a Práter utcáig, 1912-ben a Lósy Imre utcáig. *Területrendezés miatt megszűnt*. (1970)

Kemény Zsigmond utca XV. Rákospalota. Lásd: **Örtűz utca**

Kemény Zsigmond utca XVII. Régiakadémiatelep. Lásd: **Kecel utca**

Kemény Zsigmond utca XVIII. Bókaytelep. Előzőleg: Beöthy Zsolt utca. Üllői út 395.-tól Margó Tivadar utcáig.

Kemény Zsigmond báró: (1814-1875): író, politikus, a Kisfaludy Társaság tagja, majd elnöke. A Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, igazgató tagja. 1847-ben Erdélyből került a fővárosba. A *Pesti Hírlap* munkatársa, később a *Pesti Napló* szerkesztője lett. A magyar történelmi és társadalmi regény úttörője. A szabadságharc alatt képviselő, majd belügyminisztériumi tanácsos.

Kerékgyártó utca XIV. Alsórákos (1911). Nagy Lajos király útja 171.-tól Szuglói Körvasút sor 174.-ig.

Kerékgyártó Árpád Lajos (1818-1902): történész, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. Pest szabad királyi város tanácsnoka volt. 1848-ban a pesti törvényszék jegyzője, 1849-ben tanácsnoka. A bukás után le kellett mondania állásáról, de 1861-ben újra városi tanácsnok, majd helyettes polgármester lett

Kerényi Frigyes köz II. Remetekertváros. Kerényi Frigyes utcától Pincszeri útig.

Kerényi Frigyes utca II. Máriaremete, Remetekertváros (1938). Előzőleg: Gyűrű utca (1922 előtt). Máriaremetei út 116.-tól Zrínyi utca 32.-ig.

- Kerényi Frigyes:* (1822-1852): költő. 1848-1849-ben a pesti nemzetőrség tagjaként vett részt a szabadságharcban.
- Kézdivásárhely utca** XVIII. Szent Imre-kertváros (1932). Fogaras utca 20.-tól Marosvásárhely utca 27.-ig.
- Kézdivásárhely.* Helység Háromszék vármegyében. Ma Románia: *Tîrgu Secuiesh*. Itt volt az 1848-1849. évi szabadságharc idején Gábor Áron ágyúöntődéje.
- Királyi Pál utca** V. Belváros (1892). Előzőleg: Lövész utca (1874), Schützen Gasse (1805)- (Lövéldöző vagy Puskás utca) (1780), Zalogház utca (1790-es évek vége), Unter Ketschkemeter Pastei Gasse (Alsó Kecskeméti bástya utca), Pauliner Pastein Gasse (Pálos bástya utca) (XVIII. század), és Hayducken Gasse (Hajdú utca) (1695), Mittler Gasse (Közép utca). Szerb utca 23.-tól Várház körút 16.-ig.
- Királyi Pál:* (1821-1892): politikus, publicista, országgyűlési képviselő. Az 1848-1849-es szabadságharcban tisztként vett részt. A bukás után a császári hadseregbe sorozták be közkatonának. 1858.-tól a *Pesti Napló* szerkesztője, 1861-től Pest város főjegyzője. Sokat fáradozott a főváros zenekultúrájának fellendítése érdekében. Pest szabad királyi város, majd Budapest főváros törvényhatósági bizottságának és a Fővárosi Közmunkák Tanácsának tagja (1874).
- Kiss Ernő utca** IV. Újpest (1991). Előző neve: Pamutgyár utca (1953), Szurday Róbert utca (1947), Kiss Ernő utca (1914). Görgey Artúr utca 2.-tól Szent László térig.
- Kiss Ernő utca** V. Lipótváros (1900). Szabadság tér 9.-tól Hold utca 2.-ig. Forgalom elől elzárva.
- Kiss Ernő utca** XV. Rákospalota (1922). Rákosmező köz 5-7.-tól Szentmihályi út 11-13.-ig.
- Kiss Ernő utca** XVIII. Rendessytelep)1908 előtt). Tinódi utca 13.-tól Lakatos út 14.-ig.
- Kiss Ernő utca** XX. Kossuthfalva (1910-es évek). Vécsey utca 47.-tól Lázár utca 32.-ig.
- Kiss Ernő:* (1799-1849): császári katonatiszt. 1848-ban felajánlotta szolgálatait a magyar kormánynak. Októberben tábornokká és a bánsági sereg főparancsnokává nevezték ki. 1849. január 9-én főhadiparancsnok lett. 1849. október 6-án az aradi várban kivégezték.
- Klapka köz** XX. Pesterzsébet-Szabótelep. Előzőleg: Székelyhídi utca egy része. Atléta utca 62.-tól Klapka utcáig.
- Klapka tér** XX. Pesterzsébet-Szabótelep (1910-es évek). Ady Endre utca, Török Flóris utca és Klapka utca 46. között.
- Klapka utca** XIII. Angyalföld (1890). Váci út 43/b.-tól Tüzér utca 54.-ig.
- Klapka utca** XVII. Rákoshegy (1946). Eredetileg: Klapka György utca. Előzőleg: gróf Bethlen István utca (1920-as évek). Kezdetétől a Batthyány utcáig zsákutca, tovább Bem utca 4.-ig.
- Klapka utca** XIX. Kispest (1901). Üllői út 240.-tól Derkovits Gyula utca 29.-ig.
- Klapka utca** XX. Pesterzsébet-Szabótelep (1910-es évek). Vágóhid utca 29/b.-tól Lázár utca 44.-ig.
- Klapka utca** XXI. Csepel-Rózsadomb (1930). II. Rákóczi Ferenc út 241.-tól Tinódi utcáig.
- Klapka György utca** IV. Újpest (1914). Attila utca 89.-tól Szent László tér 8.-ig.
- Klapka György utca** XV. Rákospalota (1914). Szentmihályi út 68/b.-tól Wesselényi utca 12.-ig.
- Klapka György utca** XVIII. Liptáktelep (1925). Hunyadi László utca 8.-tól Darányi Ignác utca 29.-ig.
- Klapka György:* (1820-1892): a szabadságharc honvéd tábornoka. 1849. május 1-től 28.-ig ideiglenes hadügyminiszter, majd ideiglenes főparancsnok. Komárom várának utolsó parancsnoka. A megadás feltételei között kikötötte, hogy a várban lévő minden személy büntetlenséget kapjon. Így álneveken sok hazafi került el a megtorlást; közöttük például Jókai Mór is. Az emigrációban 1859-től a Magyar Nemzeti Igazgatóság egyik vezetője, 1866-ban a poroszországi Magyar Légión alapítója és parancsnoka. Hazatérése után 1868-tól országgyűlési képviselő.
- Klauzál tér** VII. Erzsébetváros (1907). Előzőleg: István tér (1874), Stefans Platz. Dob utca 43., Nagy Diófa utca 33., Nyár utca 38. és 33., 36., Dob utca 45., 2. és Kis Diófa utca 1. között.
- Klauzál utca** IV. Újpest (1908 előtt). Görgey Artúr utca 2.-tól Szent László tér 2.-ig.
- Klauzál utca** VII. Erzsébetváros (1879). Előzőleg: Kis Mező utca (1866) , Kleine Feld Gasse (1804) Rákóczi út 38.-tól Klauzál tér 8.-ig.
- Klauzál utca XVII. Rákoscsaba-Újtelep. Lásd: **Almásháza utca**
- Klauzál utca** XX. Pesterzsébet (1910-es évek). Mártírok útja 13/a.-tól Nagykőrösi útig
- Klauzál Gábor utca** XXII. Baross Gábor-telep, Budatétény (1920 előtt). Előzőleg: 809. utca. Bibic utca 13.-tól Kápolna utca 42.-ig.
- Klauzál Gábor* (1804-1866): politikus. Buda városa 1845. május 19-én „a haza s különösen a városok ügyeinek előmozdítása körül szerzett érdemekért” díszpolgári címmel tüntette ki. Az 1848-as

Batthyány-kormány ipari, kereskedelmi és földművelésügyi minisztere. 1860-tól Deák-párti politikus. Budafokon szőlőtermesztési kísérleti állomást hozott létre.

Kléh István utca XII. Németvölgy (1924). Kiss János altábornagy utca 26.-tól Tartsay Vilmos utca 9.-ig.

Kléh István: (1824-1913): ügyvéd, újságíró, bankár. 1848-ban részt vett a márciusi mozgalmakban. Kossuth Lajos pénzügyi államtitkára, majd 1849-ben Szatmár vármegye kormánybiztosa. Egy honvéd zászlóaljat toborzott. A bukás után egy ideig bujdosott. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár választmányi tagja, majd elnök-igazgatója. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa tagjaként 1874-től 1910-ig, azaz 36 évig munkálkodott a város fejlesztésén. Budapest fő- és székváros 1907. január 9-én amiért „a főváros ügyeit közel fél évszázadon át lelkes szeretettel, önzetlen odaadással és lankadatlan buzgalommal szolgálta” díszpolgári címmel tüntette ki.

Kmetty utca XX. Pesterzsébet (1889). Ónodi utca 14.-tól János utca 25.-ig.

Kmetty György utca VI. Terézváros (1985). Előzőleg: Kmetty utca (1879). Szív utca 39/b.-tól Munkácsy Mihály utca 16.-ig.

Kmetty György (1813-1863): a császári seregben főhadnagy; 1849 júniusától honvéd tábornok. Sok sikeres csatát vezetett. A szabadságharc leverése után Törökországba ment, és ott Kursid pasa néven vett részt a krími háborúban. 1853-tól dandártábornok, 1856-ban hadosztályparancsnok a török hadseregben. 1862-ben Londonban telepedett le.

Knézich utca IX. Ferencváros (1879). Kinizsi utca 27.-tól Bakáts tér 11.-ig.

Knézich utca XVI. Rákosszentmihály (1910-es évek). Budapest 1921. évi térképén tévesen: Kinizsi utca. Baross utca 156.-tól Gusztáv utca 17.-ig.

Knézich utca XX. Kossuthfalva (1910-es évek). Nagysándor József utca 72-74.-tól Pöltenberg utcáig.

Knézich Károly utca IV. Újpest (1908 előtt). Attila utca 63.-tól Nádor utca 23.-ig.

Knézich (Knezić) Károly (1808-1849): a szabadságharc szerb származású honvéd tábornoka. Damjanich János után ő vette át a harmadik hadtest parancsnokságát. Világosnál tette le a fegyvert, s 1849. október 6-án Aradon kivégezték.

Kolosa tér II. Újpest, III. Újpest (1900). Előzőleg: Lujza tér, Heu Platz (Széna tér) (1822), nyugati fele 1835-ben Pfarrkirchen Platz (Plébániatemplom tér), Haupt Platz (Fő tér), Marckh Platz (Piac tér) (1702). Szépvölgyi út 4. és 5., Evező utca 2. és 3., Lajos utca 43. és 46., Csetete utca 1. és 2., Szépvölgyi út 7. és 6., Lajos utca 34. és 41. között.

Kolosa György (1826-1850): 1848. szeptember 28-án a fővárosba érkező Lamberg, Franz Philipp gróf császári biztost a pesti nép felkoncolta. A felháborodott tömeg egyik vezetője, a később gyilkossággal vádolt Kolosa György egyetemi hallgató női ruhába öltözve Erdélybe szökött. Hadnagyként hősiesen küzdött Bem seregében, 1849. január 1-től főhadnagyként Komáromban szolgált. Júniusban már százados a felső-tiszai hadseregben. A bukás után elfogták, és 1850. január 23-án az Újépületben kivégezték.

Komárom utca XVIII. Szemeretelep (1930). Vág utca 15.-tól Pozsony utca 16.-ig.

Komárom utca XX. Gubacsipusztá (1932). Ady Endre tér 13.-tól Latorca utca 7.-ig.

Komáromi út XIV. Alsórákos (1900). Rákos tér 7.-tól Szuglói Körvasút sor 217.-ig.

Komáromi út XXII. Budafok (1930-as évek). Előzőleg: Hegedűs utca (1910-es évek). Promontor utca 10.-tól Háros utca 132.-ig.

Komáromi utca XVI. Rákosszentmihály (1930-as évek). Budapesti út 196.-tól Hermina út 81.-ig.

Komáromi utca XXI. Csepel-Kertváros (1928). Vágóhid utca 96.-tól Határ út 28.-ig.

Komárom: Helység Komárom vármegyében. Ma Szlovákia: *Komarno*. Várát 1849-ben Klapka György védte. Hetekkel a fegyverletétel után a megadás feltételei között kikötötte, hogy a várban lévő minden személy büntetlenséget kapjon. Így álneveken sok hazafi került el a megtorlást. 1920-ban, amikor a trianoni békeszerződés szerint a város Csehszlovákiához került, *Újszóny* kapta a Komárom nevet, hogy Magyarországon ne szűnjön meg az 1849-ben nagy dicsőséget szerzett város neve.

Korányi Frigyes erdősor X. Keresztúridülő (1945). Előzőleg: Rákoskeresztúri fasor (1944), Korányi Frigyes erdősor (1928). Kozma utcától Eszterlánc utcáig.

Korányi Frigyes utca X. Keresztúridülő (1952). Előzőleg: 157. utca. Kozma utca 17.-tól Maglódi útig.

Korányi Frigyes báró (1827-1913): orvos, belgyógyász, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. Pest szabad királyi város törvényhatósági bizottságának tagja. Orvostan-hallgatóként részt vett a szabadságharcban. A bukás után befejezhette tanulmányait, de csak vidéken kaphatott állást. 1865-ben Pestre került és a Rókus kórház osztályvezetője lett, majd megszervezte az I. számú belklinikát, amelynek igazgatója lett. Emlékére az Orvos-Egészségügyi Szakszervezet 1955-ben emlékérmét alapított, amelyet minden évben a tbc elleni küzdelem legkiválóbbjainak osztanak ki.

Kossuth tér XI. Albertfalva. Lásd: Sáfrány tér

Kossuth tér XIX. Kispest (1910). Előzőleg: Piac tér (1880-as évek). Kosárfonó utca, Üllői út, Áruház köz, Szabó Ervin utca, Katica utca között.

Kossuth utca I. Vár. Lásd: Táncsics Mihály utca

Kossuth utca IV. Újpest (1908 előtt), Posta utca (1882 előtt). Deák Ferenc utcától Szilágyi utcáig. *Területrendezés miatt megszűnt, illetve a Szigeti József utca része lett.*

Kossuth utca VI. Terézváros (XVIII. század). Lefutása nem ismert.

Kossuth: az elnevezés Kossuth Sámuelről, illetve házáról történt.

Kossuth utca XV. Rákospalota (1893). Eredetileg a mai Énekes utca is ennek része volt. Előzőleg: Patak sor. Fő út 1.-től Régi Főti út 10.-ig.

Kossuth utca XVIII. Újpéteritelep. Lásd: Erdősáv utca

Kossuth utca XXII. Nagytétény. Angeli utca 54.-től Harangozó utca 49.-ig. .

Kossuth utca XXIII. Soroksár. Lásd: Szalma utca

Kossuth Lajos tér V. Lipótváros (1927). Széchenyi rakpart 10., Akadémia utca 20. Garibaldi utca 2., Vértanúk tere 1. és 4., Szalay utca 1. és 2., Falk Miksa utca 1. és 2. és Balassi Bálint utca 1. között.

Kossuth Lajos tér XVIII. Lónyaytelep (1930). Üllői út 414., Gyöngyvirág utca, Thököly utca között.

Kossuth Lajos tér XX. (1910-es évek) . Kossuth Lajos utca 29. és 31., valamint Vörösmarty utca között.

Kossuth Lajos utca II. Remetekertváros, Széphalom (1890-es évek). Hidegkúti út 71.-től Aszú utcáig.

Kossuth Lajos utca III. Csillaghegy (1910-es évek). Pozsonyi utca 23.-tól Kalászi utca 13.-ig.

Kossuth Lajos utca V. Belváros (1894). Ferenciek tere 9.-től Múzeum körút 1/a.-ig

Kossuth Lajos utca XVI. Rákosszentmihály (1890-es évek). Budapesti út 50.-től Thököly utca 45.-ig.

Kossuth Lajos utca XVIII. Bókaytelep (1908 előtt). Bartók Lajos utca 6.-tól Dalmady Győző utca 5.-ig.

Kossuth Lajos utca XIX. Kispest (1872). Üllői út 285.-től Nagykörösi út 88.-ig.

Kossuth Lajos utca XX. Pesterzsébet (1890-es évek közepe). Helsinki út 31-32.-től Nagykörösi út 57.-ig.

Kossuth Lajos utca XXI. Csepel-Belváros, Csepel-Ófalu, Csepel-Szabótelep, Erdőalja (1948). Előzőleg: Kikötő út, Erzsébet utca (1890-es évek), Bender Sarolta utca egy része. Corvin úttól Szent István útig.

Kossuth Lajos utca XXII. Budafok (1900-as évek). Savoyai Jenő tér 1/a.-tól Tóth József utca 2.-ig.

Kossuth Lajos üdülőpart III. Békásmegyér, Csillaghegy. Kalászi utca 47.-től a főváros határáig.

Kossuth Lajos: (1802-1894): ügyvéd, újságszerkesztő, politikus. 1832-ben Pozsonyban, az országgyűlésen egy távollévő mágán követet. Szerkesztette az *Országgyűlési Tudósításokat*, amely a reformellenzéknek népszerűsítette. 1836-1837-ben hasonló szellemben szerkesztette a *Törvénytudósításokat*. Lapját betiltották és öt négy évi fogságra ítélték. 1840-ben szabadult és a következő évben megindította a *Pesti Hírlap* című újságot. 1844-ben meg kellett válnia a laptól. Megszervezte az első hazai Iparmű kiállítást, kezdeményezte a Magyar Kereskedelmi Társaság, a Gyáralapító Társaság megalakítását, a magyar áruk védelmére a Védegyletet. Az Ellenzéki Párt elfogadta az általa szerkesztett Ellenzéki Nyilatkozatot, majd 1847-ben ellenzéki programmal megválasztották Pest vármegye követének az országgyűlésbe, ahol az ellenzék vezéralakja lett. 1848 április 7.-től az első magyar felelős kormány pénzügyminisztere. 1848 októberében a lemondott Batthyány-kormány helyett a hatalom a szeptemberben létrehozott Országos Honvédelmi Bizottmányra szállt, amely őt választotta elnökéül. 1849. április 14-én az ő kezdeményezésére mondta ki Debrecenben az országgyűlés a Habsburg-ház trónfosztását. Ekkor államfővé, kormányzó-elnökké választották. A szabadságharc bukása után külföldre menekült. Bejárta Európát és az Egyesült Államokat, hogy támogatókat szerezzen Magyarország felszabadításához. Angliában, majd 1861-től Olaszországban, utolsó éveiben Torinóban (Turin) élt. Budapest fő- és székváros 1892. szeptember 14-én „a nagy hazafi 90. éves születési jubileuma alkalmából”, mivel „Budapest főváros fejlődése körül is a negyvenes években, különösen pedig 1848-ban elévülhetetlen érdemeket szerzett”, díszpolgári címmel tüntette ki. Újpest díszpolgára (1889).

Kozma utca X. Keresztúridülő, Kőbánya-Kertváros, Téglagyárdülő (1902). Jászberényi út 55.-től Maglódi út 38.-ig.

Kozma Sándor (1825-1897): ügyvéd, kúriai bíró, főügyész, az Országos Gyűjtőfogház első igazgatója. Részt vett a szabadságharcban, a bukás után az osztrák hadseregbe sorozták.

Kozma Ferenc utca V. Lipótváros (1953). Előzőleg: Gorove utca (1888). Báthory utca 4.-től Alkotmány utca 3.-ig.

Kozma Ferenc (1826-1892): a magyar lótenyésztés újjászervezője. 1867-ben a földművelési minisztérium lótenyésztési osztályának élére állították. Az utca a Földművelési Minisztérium mellett van. Részt

- vett a szabadságharcban, majd annak bukása után bujdosott.
- Kövér Lajos köz** XIV. Kiszugló (1966). Előzőleg: 933. köz. Kövér Lajos utca 28/b-30-nál nyíló zsákutca.
- Kövér Lajos tér** XIV. Kiszugló (1966). Előzőleg: 933. tér. Kövér Lajos közből nyílik, nincs házszámozva.
- Kövér Lajos utca** XIV. Kiszugló (1879). Eredetileg Egressy úttól a Csömöri útig, 1900.-tól a Kerepesi útig, 1933-ban a Bosnyák utca és az Álmos vezér útja között, 1936-ban mai hosszáig. Álmos vezér útja 98.-tól Thököly út 16.-ig.
- Kövér Lajos:* (1825-1863): novella és drámaíró.
- Lahner György utca** IV. Újpest (1991). Előző neve: Sallai Imre utca (1948), Rákosi Jenő utca (1930). Blaha Lujza utca 7.-től Szilágyi utca 18.-ig.
- Lahner György:* (1795-1849): katonatiszt, tábornok, a szabadságharc hadiparának irányítója. 1849. október 6-án Aradon kivégezték.
- Laky köz** XIV. Herminamező (1932). Laky Adolf utca 21.-től Uzsoki utca 64.-ig.
- Laky Adolf utca** XIV. Herminamező (1911). Előzőleg: Korong utca (1910). Eredetileg a Gyarmat utca és Erzsébet királyné útja között, 1932-ben mai hosszáig. Thököly út 128.-tól Horvát Boldizsár utca 16.-ig.
- Laky Adolf:* (1829-1910): ötvös. Részt vett a szabadságharcban, Világos után 1855-ig Párizsban élt. Hazatérve átvette apja Szervita téri üzletét. 1867-ben ő készítette a koronázási ajándékot tartalmazó két kazettát, és rendbe hozta a koronát. Nagy vagyonát jótékony célokra hagyta. Az ő költségén építették - Árkay Aladár terve alapján - a Városligeti fasori református templomot. Az egyház működéséhez több mint 900 ezer, közcélokra két millió forintot hagyott végrendeletében. Ebben az utcában lakott.
- Lendvay utca** VI. Terézváros (1879). Előzőleg: Külső Aradi utca (1874). Bajza utca 35.-től Dózsa György út 96.-ig.
- Lendvay:* Híres színművészcsalád. 1. Lendvay Márton (1807-1858): színművész, a Nemzeti Színház első nemzedékének kiemelkedő tagja. 2. Ifjú Lendvay Márton (1830-1875): színművész, a Nemzeti Színház tagja. A szabadságharc alatt honvédként harcolt.
- Lázár utca** VI. Terézváros (1875). Előzőleg: Gorove utca (1874), Lasarus Gasse (Lázár utca) (1817). Bajcsy-Zsilinszky út 17.-től Hajós utca 10.-ig.
- Lázár:* 1. A XVIII-XIX. században helyi birtokos Lázár-családról. 2. Itt volt a Lazariánus-rendi ispotály.
- Lázár utca** XX. Gubacsipuszta, Kossuthfalva (1910-es évek). Nagysándor József utca 120-122.-től Vasút sor 1.-ig.
- Lázár utca** XXIII. Soroksár. Lásd: **Lovas utca**
- Lázár Vilmos utca** IV. Újpest (1914). Attila utca 69.-től Klauzál utca 24.-ig.
- Lázár Vilmos utca** XXI. Királyerdő (1948). Előzőleg: Duna utca (1941). Zsák Hugó utca 16.-tól Kis-Dunáig.
- Lázár Vilmos:* (1815-1849): honvéd ezredes. 1849. október 6-án Aradon kivégezték.
- Leiningen tér** V. Lipótváros, XIII. Újlipótváros. Lásd: **Jászai Mari tér**
- Leiningen út** XI. Kelenföld (1931). Etele úttól Rátz László utcáig.
- Leiningen utca** XVI. Árpádföld. Lásd: **Etelka utca**
- Leiningen utca** XIX. Kispest (1946). Előzőleg: gróf Leiningen utca (1910). 1949. december 31.-ig a XVIII. kerületi Rendessytelephez tartozott. Derkovits Gyula utca 58.-tól a MÁV lajostermi vonalát keresztezve Alsó erdősor utca 7.-ig.
- Leiningen utca** XX. Kossuthfalva (1946). Előzőleg: gróf Leiningen utca (1932). Damjanich utca 50.-tól Klapka utca 105.-ig.
- Leiningen utca** XXIII. Soroksár. Lásd: **Zsaránok utca**
- Leiningen Károly utca** IV. Újpest (1946). Előzőleg: gróf Leiningen Károly utca (1914). Szent Imre utca 2.-től Fóti út 119.-ig.
- Leiningen Károly utca** XV. Rákospalota (1991). Előző neve: Czabán Samu köz (1954), Leiningen Károly utca (1930). Rákosmező köz 1.-től Nagysándor József utca 9.-ig.
- Leiningen-Westerburg Károly gróf* (1819-1849): a német származású katonatiszt, az osztrák császári hadseregben szolgált. A szabadságharc kitörésekor átvált. 1848-ban őrnagy a magyar 19. gyalogezredben, 1849 márciusában ezredes, július 1-én tábornok. 1849. október 6-án Aradon kivégezték. Német nyelvű naplóját és leveleit Marczali Henrik fordította le és adta ki.
- Lengyel sétány** X. Népliget (1935). Könyves Kálmán körúttól a Lengyel emlékműhöz vezető sétány.
- A névadás a Magyar-lengyel emlékbizottság kérésére, az 1848-1849. évi szabadságharcban részt vett lengyel légionáriusok emlékművének elhelyezésekor történt.

Lengyel utca XIV. Alsórákos (1900). Nagy Lajos király útja 95.-től Vezér utca 132.-ig.

lengyel: az utcanévtábla magyarázó szövege: „Szabadságharcunkban a lengyelek légiói a honvédséggel végig vállvetve küzdöttek a közös szabadságért. Vezérük: Woronieczky Mieczislaw 1849. október 20-án vértanúhalált halt.”

Lenkei utca XVIII. Rendessytelep (1908 előtt). Üllői út 284.-től Nefelejcs utcáig.

Lenkei János utca IX. Ferencváros (1938). Előzőleg: Lenkey utca (1900). Könyves Kálmán körúttól Fék utca 8.-ig.

Lenkei János (1807-1850): honvéd tábornok. 1848. májusában századával megszökött Galíciából és hazatérve szolgálatra jelentkezett. 1849 tavaszán rövid ideig Komárom várparancsnoka. Ebben az évben tábornoki rangot kapott. Az aradi vértanúk perének egyik vádlottja volt. A vizsgálati fogságban megörlött, majd meghalt.

Lipthay utca II. Felhévíz (1946). Előzőleg: báró Lipthay utca (1899). Bem József tér 1.-től Margit körút 2.-ig.

Lipthay Béla báró (1827-1899): jogász. A szabadságharcban tisztként harcolt. Világosnál századosként Nagysándor József tábornok parancsörtsztje. 1860 után országgyűlési képviselő, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye főispánja, Budapest főváros törvényhatósági bizottsága tagja, a Fővárosi Közmunkák Tanácsának alapító tagja (1870-1899), a Kisfaludy Társaság tagja.

Lisznyai utca I. Krisztinaváros (1879). Előzőleg: Szőlőhegy utca, Weinberger Gasse. Tigris utca 2.-től Czákó utcáig.

Lisznyai Kálmán utca XV. Rákospalota. Lásd: **Acsa utca**

Lisznyai Damó Kálmán (1823-1863): költő. Részt vett a szabadságharcban, a bukás után besorozták az osztrák hadseregbe.

Lukácsy Sándor utca XV. Rákospalota (1935). Előzőleg: Sándor utca (1896). Szödliget utca 36.-tól Sín utca 31.-ig.

Lukácsy Sándor: (1815-1880): kertész, kertészeti szakíró. A szabadságharcban honvéd hadbiztos. 1849-ben Rákospalotán létesített gyümölcskertet és faiskolát, ahol megszervezte a faápolókat képző intézetet. Az 1860-as évektől mint miniszteri biztos támogatta a községi faiskolák létesítését.

Madách tér II. Adyliget (1920-as évek). Bethlen Gábor út és Szent László út kereszteződésénél. *Területrendezés miatt megszűnt.*

Madách tér XV. Rákospalota. Lásd: **Kozák tér**

Madách utca IV. Újpest (1925). Nádor utca 70.-től Leiningen Károly utca 30.-ig.

Madách utca IV. Újpest (1906). A Váci út és Dunasor utca között. *Üzemi terület lett, megszűnt (1925).*

Madách utca VIII. Józsefváros. Lásd: **Dankó utca**

Madách utca XV. Pestújhely (1910-es évek). Örjárat utca 15.-től Nyírpalota útig.

Madách utca XV. Rákospalota. (1922). Körvasúttól MÁV-telepig. *Területrendezés miatt megszűnt (1933).*

Madách utca XVI. Rákosszentmihály (1920-as évek). Előzőleg: Lechner Lajos utca (1910-es évek). Baross utca 94.-től Rákospalotai határút 43.-ig.

Madách utca XVII. Rákoscaba-Újtelep. Lásd: **Ezüst utca**

Madách utca XVIII. Kossuth Ferenc-telep. Lásd: **Bogrács utca**

Madách utca XIX. Wekerletelep (1910). Határ út 15.-től Corvin körút 41.-ig.

Madách utca XX. Pestszenterzsébet, Pestszenterzsébet-Szabó-telep (1910-es évek). Baross utca 109.-től Ady Endre utca 134/c.-ig.

Madách utca XXI. Csepel-Rózsadomb (1930). II. Rákóczi Ferenc út 229.-től Rév utcáig.

Madách utca XXII. Budafok (1930-as évek). Péter Pál utca 53.-nál nyíló zsákutca.

Madách Imre út VII. Erzsébetváros (1938). Előzőleg: Madách Imre sugárút, Erzsébet sugárút, Erzsébet út. Terveken szereplő, de nem alkalmazott nevek. Madách Imre tér 3. és 4. között nyíló zsákutca.

Madách Imre sugárút VII. Erzsébetváros. Lásd: **Madách Imre út**

Madách Imre tér VII. Erzsébetváros (1938). Károly körút 15. és 17., Asbóth utca 16. és 18., valamint a Madách Imre út 1. és 2. között.

Madách Imre tér XV. Rákospalota. Lásd: **Kozák tér**

Madách Imre utca XVI. Sashalom. Lásd: **Kishalom utca**

Madách Imre utca XVII. Régiakadémiatelepe. Lásd: **Mátka utca**

Madách Imre utca XVIII. Liptáktelep (1910-es évek).²³⁰ Liszt Ferenc utca 16.-tól Bartók Lajos utca 9/a.-ig.

Madách Imre (1823-1864): jogász, országgyűlési képviselő, drámaíró, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. Legismertebb műve: Az ember tragédiája. A szabadságharcban nem vett részt, de a bukás után Kossuth Lajos titkárának rejtegetéséért egy év börtönre ítélték.

Madarász Viktor utca XIII. Angyalföld (1936). Előzőleg: Madarász utca (1900). Eredetileg Tomori tértől Balzsam utcáig. Tahi utca 14.-től Szekszárdi utca 9.-ig, onnan zsákutca.

Madarász Viktor (1830-1917): festőművész. A szabadságharcban előbb mint honvéd vett részt, majd hadnagyi rangot ért el.

Maderspach Károlyné utca XI. Sasad, Sashegy (1930). Homonna utca 12.-től Ugron Gábor utca 34.-ig.

Maderspach Károlyné, Buchwald Franciska (1804-1880): ruszabányai bányatulajdonos felesége. A szabadságharc alatt támogatta a harcoló honvédeket, majd Világos után a bujdosókat rejtegette. Haynau a szabadságharc leverése után nyilvánosan megvesszőztette. Férje a szégyent nem tudta elviselni és öngyilkos lett.

Március 15. tér V. Belváros (1948). Előzőleg: Eskü tér (1874), Pfarr Platz (Plébánia tér) (1870), Kirchen Platz (Templom tér) (1750), Pfarr Gasse (Plébánia utca), Dreifaltigkeits Platz (Szentháromság tér) (1740), Runde gegen die Kirche (Kör szemközt a templommal) (1700). Kürch Platz (1690). Petőfi tér 1., Galamb utca 2. és 1., Pesti Barnabás utca 2. és 1., Piarista köz 2. és 1., Szabad sajtó út 2. és 3., Duna utca 2., Kéményseprő utca 1., Molnár utca 2. és Belgrád rakpart 27. és a Duna között.

Március 15. tér V. Belváros. Lásd: **Egyetem tér**

Március 15. az 1848-1849. évi polgári forradalom és szabadságharc kitörésének napja.

Március 15. utca XXII. Nagytétény (1920-as évek). Nagytétényi út 260.-től Tüzmester utca 2.-ig.

Máriássy utca IX. Ferencváros (1900). Soroksári út 58.-től Mester utca 75.-ig.

Máriássy János báró (1822-1905): honvéd ezredes, Budavár 1849. évi bevételekor hősiességével tűnt ki. A bukás után 18 évi várfogságra ítélték, de 1856-ban kegyelmet kapott. 1869-től honvéd ezredes, 1878-tól altábornagy. 1888-ban bárói címet kapott.

Markusovszky utca IX. Ferencváros. Lásd: **Fék utca**

Markusovszky Lajos (1815-1893): orvos, egészségügyi szervező, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja. 1848-ban a hadi sebészet oktatója, majd kórházi főorvos, katonai törzsorvos.

Melczer utca XVII. Rákoshegy (1964). Előzőleg: Zrínyi utca (1920-as évek). Férihegyi út 211.-től Lőrinci út 28.-ig.

Melczer János (1802-1864): 33 éven át Rákoskeresztúr evangélikus lelkésze. Az 1848-1849. évi szabadságharc alatt tett nyilatkozataiért várfogságra ítélték. Két év múlva szabadult és visszatért Rákoskeresztúrra.

Mészáros Lázár utca XV. Rákospalota. Lásd: **Régi Palotai út**

Mészáros Lázár: (1796-1858): honvéd tábornok, országgyűlési képviselő, miniszter, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. Császári ezredes volt, az 1848-1849. évi szabadságharcban önként csatlakozott. 1848. április 7-én hadügyminiszterré, június 8-án tábornokká nevezték ki, október 1.-től a Honvédelmi Bizottmány tagja. A bukás után Törökországba, majd Angliába ment. Távollétében halára ítélték.

Mikó utca I. Krisztinaváros (1879). Előzőleg: Vérmező utca, Generalwiesen Gasse (Generálisrét utca). Logodi utca 24.-től Krisztina körút 26.-ig.

Mikó Imre gróf (1805-1876): művelődéspolitikus, miniszter, történetíró, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, igazgató tagja. Az erdélyi reformnemzedék egyik vezére. 1847-től Erdély kincstárnoka. Magyarország és Erdély uniójának, a jobbágyok felszabadításának szorgalmazója. 1848. december 2-án Erdély állapotáról és annak javításáról szóló folyamodványt személyesen vitte a királyhoz Olmützbe. Tíz hónapra ott tartották, majd a bukás után sok üldöztetésben volt része. A politikai életbe 1861-ben tért vissza.

Mosonyi utca VIII. Józsefváros (1885). Előzőleg: Arany János utca (1884). Fiumei út 6-tól Lóvásár utca 1/c-ig.

Mosonyi Mihály (1815-1870): zeneszerző, zenei író és kritikus. A szabadságharcban mint nemzetőr vett részt.

Nagysalló utca XII. Németvölgy (1931). Lejtő út 37.-től Németvölgyi út 94.-ig.

Nagysalló. Helység Bars vármegyében. Ma Szlovákia: *Tehovské Lužny*. 1849. április 19-én itt vívták a szabadságharc egyik nagy ütközetét.

Nagy Sándor út I. Krisztinaváros. Lásd: **Lovas út**

Nagy Sándor út I. Víziváros. Lásd: **Hunyadi János út**

Nagy Sándor utca IV. Újpest. Lásd: **Nagysándor József utca**

Nagy Sándor utca V. Lipótváros. Lásd: **Nagysándor József utca**

Nagy Sándor utca XIX. Kispest. Lásd: **Nagysándor József utca**

Nagy Sándor utca XX. Pestszenterzsébet. Lásd: **Nagysándor József utca**

Nagy Sándor utca XXIII. Soroksár. Lásd: **Könyves utca**

Nagy Sándor: az elnevezés idején így írták Nagysándor József aradi vértanú nevét.

Nagysándor József utca IV. Újpest (1987). Előzőleg: Nagy Sándor utca (1914). Szent László tér 9.-től Vécsey Károly utca 27.-ig.

Nagysándor József utca V. Lipótváros (1987). Előzőleg: Nagy Sándor utca (1929), Hajnal utca (1886), Morgen Gasse, Rörich Gasse (XIX. század). Hold utca 9.-től Bajcsy-Zsilinszky út 46.-ig.

Nagysándor József utca XV. Rákospalota (1987). Előzőleg: Nagy Sándor utca (1925). Rákosmező utca 20.-tól Szentmihályi út 2.-ig.

Nagysándor József utca XIX. Kispest (1987). Előzőleg: Nagy Sándor utca (1872). Üllői út 277.-tól Nagykörösi útig.

Nagysándor József utca XX. Kossuthfalva, Pacsirtatelep, Pestszenterzsébet (1987). Előzőleg: Nagy Sándor utca (1890-es évek). Helsinki út 52.-tól Nagykörösi út 105.-ig.

Nagysándor József (1804-1849): hivatásos katona, császári tiszt. 1848-ban őrnagyként a Pest megyei nemzetőrség tagja lett. 1849 májusában már tábornokként az elsők között nyomult be Buda várába. Debrecennél súlyos vereséget szenvedett a többszörös túlerőben lévő orosz hadseregtől. A fegyverletétel után 1849. október 6-án Aradon kivégezték.

Negyvennyolcas hősök tere XVII. Akadémiaújtelep. *Területrendezés miatt megszűnt.*

Népfelkelő utca XV. Rákospalota (1954). Előzőleg: Szász Károly utca (1912). Szentmihályi út 42.-tól Rákos út 68.-ig.

népfelkelő: az 1848-1849. évi szabadságharc szabadcsapatai népfelkelésként jöttek létre. Résztvevőit népfelkelőknek nevezték.

Noszlopy utca X. Óhegy (1900). Vaspálya utca 48.-tól Száraz utca 47.-ig.

Noszlopy Gáspár (1822-1853): nemzetőr őrnagy. A szabadságharc alatt népfelkelést szervezett a Dél-Dunántúl felmentésére Jellačić ellen. Somogy vármegye kormánybiztosa. Világos után bujkált, 1850-ben elfogták, de sikerült megszöknie. 1852-ben gerillacsapatot szervezett és Ferenc József elfogását tervezték. Ismét hatósági kézre került, s 1853-ban Pesten kivégezték.

Nyáry Pál utca II. Adyliget (1920-as évek). Deák Ferenc utca 5.-tól Városhatár utcáig.

Nyáry Pál utca V. Belváros (1948). Molnár utca 8.-tól Veres Pálné utca 9.-ig.

Nyáry Pál utca XV. Rákospalota (1949). Előzőleg: Revízió utca (1933), Imre utca (1890-es évek). Beller Imre utca 165/a.-tól Dembinszky utca 30.-ig.

Nyáry Pál utca XIX. Kispest (1880-as évek). Üllői út 184.-tól Vak Bottyán utca 26.-ig.

Nyáry Pál utca XX. Pestszenterzsébet (1948). Előző neve: Rudolf utca (1908 előtt). Határ út 61.-tól Nagysándor József utca 49/a.-ig.

Nyáry Pál: (1806-1871): politikus, a liberális nemesség egyik vezetője. 1836.-tól Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye főjegyzője, 1845.-től másod-, 1848.-tól első alispánja, országgyűlési követ. 1848. szeptemberétől a Honvédelmi Bizottmány alelnöke. 1849-ben, Debrecenben a Békepárt tagja. Helytelenítette a Függetlenségi Nyilatkozatot. A bukás után 10 évi várfogságra ítélték, 1856-ban szabadult. 1861.-től ismét a vármegye alispánja.

Oktober 6. utca V. Lipótváros (1953). József Attila utca 16.-tól Szabadság tér 5-6.-ig.

Oktober 6.: az 1848-1849-es szabadságharc tizenkét vezető tábornokát, egy ezredesét és az első felelős magyar miniszterelnököt 1849. október 6-án végezték ki Aradon, illetve a pesti Újépületben. E nap emlékére kapta a valamikori Újépülethez (a mai Szabadság térre) vezető utca a nevét.

Óra köz XII. Istenhegy (1901). Óra út 9.-tól Lóránt út 20.-ig.

Óra út XII. Istenhegy, Orbánhegy (1886). Istenhegyi út 74.-tól Lóránt út 24/b.-ig.

óra: az utca és Diana út 25/c. sarkán álló villa oromfalán lévő óráról nevezte el a Fővárosi Közmunkák Tanácsa. 1849. májusában, Buda ostromakor itt volt Görgey Artúr főhadiszállása.

Ormay udvar XI. Kelenföld (1933). Bikszádi utca 20.-tól Ormay Norbert utca 11.-ig.

Ormay Norbert utca XI. Kelenföld (1933). Rátz László utcától Tétényi út 72/b.-ig.

Ormay (Auffenberg) *Norbert báró* (1813-1849): honvéd ezredes. Cseh származású osztrák katonatiszt. Nevét Ormayra változtatva részt vett a magyar szabadságharcban. Kossuth hadsegédje, majd a vadászrezdek szervezője. 1849. augusztus 12-én Aradon az osztrákok fogságba esett és kivégezték.

Orsova utca XV. Rákospalota. Lásd: **Régész utca**

Orsova utca XVIII. Szent Imre-kertváros (1926). Lásd: **Orsovahida utca**

Orsova utca XX. Gubacsipusztá (1932). Kakastó utca 137.-tól Mártírok útja 260.-ig.

Orsova utca XXI. Királyerdő (1937). Szentmihályi út 182.-tól Máramaros utca 25.-ig.

Orsovai utca XVI. Árpádföld. Lásd: **Mazsola utca**

Orsovai utca XVII. Rákoscsaba. Lásd: **Oszkár utca**

Orsovai utca XVIII. Ganztelep. Lásd: **Jedlik Ányos utca**

Orsovai utca XXII. Budafok (1930-as évek). Ady Endre út 31.-tól Kocsola utca 28.-ig.

Orsova. Helység Krassó-Szörény vármegyében. Ma Románia: *Orsova*. Különös nevezetessége, hogy

1849 augusztusában határában rejtette el a menekülő Szemere Bertalan társaival a Szent koronát.

Ozorai utca XI. Kelenföld (1953). Előzőleg: Országalma utca (1940). Somogyi út 14.-től Wartha Vince utcáig.

Ozora: Község Tolna megyében. Várát a XV. században Ozorai Pipo, Zsigmond király hadvezére építtette. 1848. október 7-én a dunántúli népfelkelők itt tartóztatták fel a Jellačić segítségére siető osztrák csapatokat.

Pákozd utca XIX. Kispeszt (1953). Szegfű utca 11.-től Nádasdy utca 130.-ig.

Pákozd tér XIV. Nagyzugló (1964). Mogoródi út 69., Nagy Lajos király útja 84., Kalapács utca 18. és Angol utca 11. között.

Pákozd: község Fejér megyében. 1848. szeptember 29-én a honvédsereg nagy győzelmet aratott Jellačić tábornok vezette osztrák csapatok fölött.

Pálffy köz XIX. Wekerletelep. Lásd: **Tarka köz**

Pálffy tér II. Felhévíz, Országút, Viziváros. Lásd: **Bem József tér**

Pálffy tér XVI. Rákosszentmihály. Előzőleg: gróf Tisza István tér. Ilona utca, Béla utca és Sándor utca között.

Pálffy utca II. Felhévíz, Országút. Lásd: **Fekete Sas utca**

Pálffy utca III. Csillaghegy. Lásd: **Vera utca**

Pálffy utca IV. Újpest. Lásd: **Chinoi utca**

Pálffy: Régi magyar főúri család. Nevezetesebb alakjai: ~ Fidé (1788-1864): főkancellár ~ János (1664-1751): nádor ~ Miklós (1556-1600): ország-bíró, hadvezér ~ Tamás (1630-1679): püspök, udvari kancellár ~ János (1829-1908): Pozsony vármegye főispánja. Nem lehet tudni, hogy ki volt közülük az utca névadója.

Pálffy János (1804-1857): politikus, író. 1842-től a erdélyi, majd 1848-tól a magyar országgyűlés tagja. Az első felelős magyar minisztérium államtitkára, az országgyűlés első alelnöke, a Honvédelmi Bizottmány tagja, 1849. június 14-én az országos törvényszék alelnökévé nevezték ki. A bukás után előbb bujkált, később önként jelentkezett. Halálra ítélték, majd kegyelmet kapott.

Palóczy utca IV. Újpest. Lásd: **Csányi László utca**

Palóczy László (1783-1861): politikus. 1832-ben Borsod vármegye követe az országgyűlésre. Az ő javaslatára vezették be az ülések jegyzőkönyvének magyar nyelvű vezetését. 1848-ban képviselő, majd a Kegyelemi Szék elnöke. A bukás után halálra ítélték, de kegyelemből börtönre változtatták a büntetését. 1861-től újra képviselő.

Perczel Mór utca V. Lipótváros (1900). Szabadság tér 12.-től Hold utca 4.-ig.

Perczel Mór utca XI. Albertfalva. Lásd: **Szalóki utca**

Perczel Mór utca XV. Rákospalota (1929). Naspolya utca 1.-től Rákospalotai Körvasút sor 23-24.-ig.

Perczel Mór utca XX. Kossuthfalva. Lázár utca 5-7.-től Mártírok útja 108.-ig.

Perczel Mór (1811-1899): honvéd tábornok. Vörösmarty Mihály volt a nevelője. Az 1840-es években a Tolna vármegyei ellenzék vezére, ismert reformpolitikus, az első felelős magyar kormány külügyminisztériumában osztályfőnök. Váltakozó sikerrel harcolt a szabadságharcban, a temesvári vereség után Amerikába emigrált, majd 1867-ben hazatért.

Perényi köz III. Remetehegy (1940). Perényi út 8/a.-tól a 16264 helyrajzi számú telekig.

Perényi út III. Remetehegy, Táborhegy (1910). Bécsi út 150.-től Remetehegyi út 93.-ig.

Perényi: régi magyar történelmi család. Tagjai országos méltóságokat töltöttek be. ~ Imre (?-1519): nádor ~ Péter (1502-1548): erdélyi vajda és kancellár ~ Zsigmond báró (1783-1849): Lásd: Perényi Zsigmond utca

Perényi Zsigmond utca IV. Újpest (1991). Váci út 67.-től Attila utca 92.-ig.

Perényi Zsigmond: báró (1783-1849): nagybirtokos, Bereg vármegye főjegyzője, Ugocsa vármegye alispánja, országgyűlési követ, a Magyar Tudományos Akadémia igazgató tagja. A főrendi ellenzék egyik vezéralakja. 1848. július 14-től az országgyűlés felsőházának másodelnöke, majd elnöke. Októbertől az Országos Honvédelmi Bizottmány tagja. A Függetlenségi Nyilatkozat elfogadása után a hét-személyes tábla elnöke lett. A szabadságharc bukása után Pesten kivégezték.

Petőfi rakpart V. Belváros. Lásd: **Belgrád rakpart**

Petőfi tér III. Csillaghegy (1948). Előzőleg: Hősök tere (1940-es évek, Erzsébet tér (1920-as évek). Kert sor, Vasút sor és Ráby Mátyás utca között. *Területrendezés miatt megszűnt. (1970)*

Petőfi tér IV. Újpest. Deák Ferenc utca, Kossuth Lajos utca és Virág utca között. *Területrendezés miatt megszűnt (1970)*

Petőfi tér V. Belváros (1874). Előzőleg: Untere Donau Zeile (Alsó Duna sor) egy része. Börsen Platz (Börze tér) (1936-ban).³⁵ Március 15. tér 1., Régi posta utca 1., Apáczai Csere János utca 2. és Belgrád rakpart 28. között.

Petőfi tér XV. Pestújhely. Lásd: **Örjárá tér**

Petőfi tér XVI. Mátyásföld (1954). Tatjana utca, Natasa utca és Ezerjő utca között.

Petőfi tér XVII. Rákoshegy. Lásd: **Szabad május tér**

Petőfi tér XVII. Rákoscaba-Újtelep. Lásd: **Szent Imre herceg út**

Petőfi tér XIX. Kispest. Lásd: **Városház tér**

Petőfi tér XIX. Wekerletelep. Lásd: **Kós Károly tér**

Petőfi tér XXI. Gyártelep (1924). Petőfi utca, Betű utca és Telep utca között.

Petőfi utca II. Remetekertváros (1922 előtt). Kossuth Lajos utca 11.-től Bercsényi utca 8.-ig.

Petőfi utca III. Csillaghegy (1910-es évek). Rákóczi út 10.-től Aradi utca 9.-ig.

Petőfi utca IV. Újpest (1882 előtt). István út 11.-től Árpád út 110.-ig.

Petőfi utca VI. Terézváros. Lásd: **Székely Mihály utca**

Petőfi utca XV. Rákospalota (1893). Fő út 131.-től Kisfaludy utca 6.-ig.

Petőfi utca XVI. Cinkota. Lásd: **Georgina utca**

Petőfi utca XVI. Rákosszentmihály (1910-es évek). Kossuth Lajos utca 97.-től Hársfavirág utca 6.-ig.

Petőfi utca XVI. Sashalom. Lásd: **Sasfészek utca**

Petőfi utca XVII. Rákoscaba. Lásd: **Szánthó Géza utca**

Petőfi utca XVII. Rákoshegy (1948). Előzőleg: Szegedi Albert utca (1921), Katica utca (1892). Széchenyi utca 22/a.-tól Bánya parkig.

Petőfi utca XVII. Rákoskeresztúr. Lásd: **Kaszáló utca**

Petőfi utca XVIII. Bókaytelep, Gloriett-telep (1910-es évek). Üllői úttól Gilice térig.

Petőfi utca XVIII. Kossuth Ferenc telep. Lásd: **Táncsics Mihály utca**

Petőfi utca XVIII. Újpétertelep. Lásd: **Címer utca**

Petőfi utca XIX. Kispest (1872). Üllői út 275.-től Nagykőrösi útig.

Petőfi utca XX. Pestszenterzsébet (1910-es évek). Bíró Mihály utca 17.-től Kossuth Lajos tér 5-6.-ig. *Területrendezés miatt megszünt.*

Petőfi utca XXI. Gyártelep (1900-as évek). Karácsony Sándor utca 15.-től Posztógyár utca 8.-ig.

Petőfi utca XXII. Budafok. Lásd: **Nagytétényi út**

Petőfi utca XXIII. Soroksár. Lásd: **Rézöntő utca**

Petőfi Sándor út XVII. Rákosliget. Lásd: **Gózon Gyula utca**

Petőfi Sándor utca II. Adyliget. Lásd: **Feketefej utca**

Petőfi Sándor utca V. Belváros (1923). Kossuth Lajos utca 2/a.-tól Szervita tér 6.-ig.

Petőfi Sándor utca XI. Albertfalva. Lásd: **Építész utca**

Petőfi Sándor utca XVI. Árpádföld. Lásd: **Pemetefű utca**

Petőfi Sándor utca XVI. Mátyásföld. Lásd: **Petúnia utca**

Petőfi Sándor utca XVII. Rákoscaba. Lásd: **Bábolna utca**

Petőfi Sándor utca XXII. Budatétény. Lásd: **Aszály utca**

Petőfi Sándor utca XXII. Nagytétény (1890-es évek). Nagytétényi út 268.-tól a MÁV pécsi vonaláig.

Petőfi Sándor (1823-1849): költő, műfordító. 1847.-ig eredeti nevén, Petrovics Sándorként jegyezte verseit. Volt vándorszínész és katona is. 1844-ben a Pesti Divatlapok szerkesztője, 1846-ban az Életképek munkatársa. Az 1848-as forradalom pesti előkészítésében részt vett, mint a márciusi ifjak egyik vezetője. Mozgósító erejű verse, a „Nemzeti dal” március 15-e egyik jelképe lett. Indult az 1848. évi országgyűlési választásokon, de sikertelenül. Honvédek állt, Bem segédtisztje lett. 1849. július 31-én Segesvárnál az orosz támadás után eltűnt.

Pilvax köz V. Belváros (1923). Petőfi Sándor utca 7.-től Városház utca 10.-ig.

Pilvax (Pillwax) Károly (?-1849): kávéház-tulajdonos a mai Petőfi Sándor utcában. Itt tartották gyűléseiket 1848-ban azok a fiatalok, akik a forradalom vezetői lettek.

Piski utca I. Tabán (1879). Döbrentei utca és Attila út között. *Területrendezés miatt megszünt (1936).*

Piski utca XVI. Rákosszentmihály (1910-es évek). Vörösmarty utca 24.-től Gusztáv utca 11.-ig.

Piski utca XVII. Rákoscaba-Újtelep (1920-as évek). Naplás út 149.-től Ároktő utca 132.-ig.

Piski, Piskitelep. Ma Románia: *Simerija*. Község Hunyad vármegyében. A magyar sereg Bem József vezetésével 1849. február 9-én itt nyert csatát az osztrákok ellen.

Podmaniczky Frigyes tér V. Lipótváros (1983). Bank utca, Vadász utca, Arany János utca és Bajcsy-Zsilinszky út között.

Podmaniczky Frigyes báró (1824-1907): 1848-ban az utolsó rendi országgyűlés felsőházának, majd a népképviselői országgyűlés felsőházának tagja és jegyzője. A Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. 1848 szeptemberétől a szabadságharc résztvevője, novemberétől tiszt. A bukás után közlegényként katona 1850-ig. Utána íróként munkálkodott. 1861-től országgyűlési képviselő, a Fővárosi Köz-

munkák Tanácsa alapító tagja (1871), 1873-1905 között alelnöke. Budapest főváros törvényhatósági bizottsága tagja. A Magyar Nemzeti Színház és az Operaház intendánsa. 1889-től a Szabadelvű Párt elnöke.

Pongrácz köz X. Laposdülő (1991). Kőbányai úttól Szalonka közig.

Pongrácz út X. Laposdülő (1900). Kerepesi út 53.-tól Kőbányai út 44.-ig.

Pongrácz László (1824-1890): 1848-as honvéd alezredes, aki e rangot Buda várának visszavételekor tanúsított bátor magatartásáért kapta. A fegyverletétel után fogságba esett, de megszökött. Emigrált, majd 1867-ben hazatért és újra katona lett. Altábornagyként ment nyugállományba. A terület, amelyen az utca van, valamikor a család tulajdona volt.

Poór utca X. Óhegy (1910). Vaspálya utca és Vasgyár utca között. *Üzemi terület lett, megszűnt.*

Poór Imre (1823-1897): szerzetes, tanár, orvos, egyetemi tanár, Budapest főváros törvényhatósági bizottsága tagja, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. A szerzetes rendet elhagyta, és 1848-ban honvédeknek jelentkezett. A bukás után elvégezte az orvosi egyetemet, megszervezte a Rókus kórházban a bőrgyógyászati osztályt. Megalapította a *Gyógyászat* című orvosi lapot.

Pöltenberg utca XX. Kossuthfalva, Pestszenterzsébet-Szabótelep (1910-es évek). Vörösmarty utca 85.-tól Lázár utca 20-22.-ig.

Pöltenberg utca XXI. Csepel-Ófalu (1948). Előzőleg: Klostermayer János utca (1900-as évek). Ady Endre út 8.-tól Corvin útig.

Pöltenberg utca XXI. Csepel-Ófalu. Ady Endre út és Corvin út között. *Területrendezés miatt megszűnt (1930-as évek.)*

Pöltenberg utca XXIII. Soroksár. Lásd: **Gyékény utca**

Pöltenberg Ernő utca IV. Újpest (1890-es évek). Attila utca 77.-tól Török Ignác utca 25.-ig.

Pöltenberg Ernő utca XV. Rákospalota (1931). Szentmihályi út 114.-tól Wesselényi utca 44.-ig.

Pöltenberg Ernő (Ernst Poeltenberg) lovag (1814-1849): osztrák származású honvéd tábornok. 1848 elején főszázados a 4. huszárezrednél. Októberben ezredével csatlakozott a magyar honvédsereghez. 1849. június 7-én tábornokká nevezték ki. 1849. október 6-án Aradon kivégezték.

Pulszky utca XIII. Újlipótváros (1912). Váci út 78/a.-tól Visegrádi utca 81/b.-ig.

Pulszky Ferenc (1814-1897): politikus, országgyűlési képviselő, régész, művészettörténész, a Petőfi Társaság, a Kisfaludy Társaság tagja, a

Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, igazgató tagja, majd másodelnöke. A reformkori nemesi ellenzék egyik kiemelkedően művelt tagja. 1848-ban pénzügyi, majd külügyi államtitkár, 1849-ben londoni követ. Világos után Angliában maradt. Az emigrációban mindvégig Kossuth öszinte, és mellette becsülettel kitartó híve. 1866-ban hazatért, 1867-ben Deák-párti képviselő, 1867.-től a Nemzeti Múzeum igazgatója, Pest szabad királyi város törvényhatósági bizottságának tagja.

Répássy Jenő utca XIV. Alsórákos (1953). Előzőleg: Répássy utca (1900). Lengyel utca 8.-tól Benkő utca 7/b.-ig.

Répássy Jenő: 1954-ben nevezték el. Az előterjesztésben a javaslat az 1848-as tábornokokról szólt. Az ő neve azonban Répássy Mihály.

Répássy Mihály (1800-1849): honvéd tábornok. 1844-ben őrnagy az osztrák seregben, majd hadosztályparancsnok Galíciában. 1848. szeptemberében részt vett a Jellačić tábornok elleni harcokban. Októbertől honvéd ezredes, decembertől tábornok. 1849. januárjában Debrecen katonai parancsnoka. Osztályfőnök a Honvédelmi Minisztériumban és 1849. májusában egyben ideiglenes hadügyminiszter. Kolerában halt meg.

Rómer Flóris utca II. Országút, Rózsadomb (1954) Előzőleg: Zárda utca (1879), Kápolna utca (1875), Kapelle Gasse, Station Gasse (Stáció utca) (1870), Franzen Gasse (Ferenc utca) (1850), Francisci Gasse (Ferenc utca) (1822). Margit körút 17-től Szemlőhegy utca 5-7-ig.

Rómer Flóris Ferenc (1815-1889): régész, művészettörténész, a Magyar Tudományos Akadémia tagja. A szabadságharc résztvevőjeként kapitányi rangot ért el. A bukás után nyolc évi börtönrre ítélték, de öt év után szabadult.

Rottenbiller park X. Óhegy. Előd utca, Körösi Csoma Sándor út, Bánya utca és Szent László tér között.

Rottenbiller utca VII. Erzsébetváros (1872). Előzőleg: Árokvonat utca, Linien Graben (Árok-vonal). Eredetileg a Baross tértől a Damjanich utcáig, 1878.-tól mai hosszáig. Baross tér 22.-tól Lövvölde tér 1.-ig.

Rottenbiller Lipót (1806-1870): jogász. 1843-tól Pest szolgálatában állott mint alpolgármester, majd polgármester. 1848. március 15-én aláírta a 12 pontot, Pest főpolgármestere lett. A szabadságharc bukása után megfosztották hivatalától. 1865-ben ismét Pest szabad királyi város polgármestere. Ő kezdeményezte a pesti vízvezeték építését.

Salamon utca X. Óhegy (1910). Eredetileg Vaspálya utcától. Ennek a szakasznak egy része Lámpagyár utca, más része üzemi terület lett. Gergely utca 30.-tól Petrőczy utca 7.-ig.

Salamon Ferenc (1825-1892): publicista, történész, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. Budapest főváros törvényhatósági bizottságának tagja. Katonaként részt vett a szabadságharcban

Sárosi utca X. Óhegy (1920). Noszlopy utcától Vasgyár utcáig.

Sárosi Gyula (eredetileg: Sározy Lajos) (1816 - 1861): jogász, költő, a Kisfaludy Társaság tagja, országgyűlési képviselő. Megírta a szabadságharc verses krónikáját, amelyet a bukás után megsemmisített a hatalom. Menekülnie kellett, az országon belül bujdosott. 1851-ben halálra ítélték. 1853-ban elfogták és újra halálra ítélték, de büntetését várfogságra változtatták. Két év múlva szabadult.

Schweidel utca XI. Gellérthegy (1909). Hegyalja út 56.-tól Villányi út 89.-ig.

Schweidel utca XXIII. Soroksár. Lásd: **Sommás utca**

Schweidel József utca IV. Újpest (1914). Baross utcától Attila utcáig.

Schweidel József: (1796-1849): honvéd tábornok, 1849. október 6-án Aradon kivégezték.

Szegesvár utca II. Hársakalja. Lásd: **Eskü utca**

Szegesvár utca XVI. Rákosszentmihály (1920-as évek). Csömöri út 160.-tól Baross utca 143.-ig.

Szegesvár utca XVI. Sashalom. Lásd: **Gerenda utca**

Szegesvári utca XIX. Kispest (1940).²¹³ Kolozsvár utca 69.-tól indul és Temesvár utca 88. után zsákutca.

Szegesvár: helység Nagy-Küküllő vármegyében Ma Románia: *Sighișoara*. 1849. július 31-én határában volt Bem József vesztes csatája a beavatkozó orosz csapatok ellen. Itt tűnt el Petőfi Sándor.

Stáhly utca VIII. Józsefváros (1874). Előzőleg: Nagy Kórház utca (1873), Grosse Spital Gasse (1817). Vas utca 2/c.-tól Somogyi Béla utca 3.-ig.

Stáhly Ignác: (1787-1849): orvos, országos főorvos, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja. Pest szabad királyi város 1846. december 4-én „József nádornak orvosi ápolása és gyógyítása körül szerzett érdemeiért” díszpolgári címmel tüntette ki. 1848-ban a kereskedelemügyi minisztériumban az orvosi ügyek osztályának vezetője, majd a Honvédelmi Bizottmány a katonai egészségügy irányításával bízta meg.

Szabadság tér V. Lipótváros (1900). Hozzácsatolva az egykori Széchenyi tér (1846). Nádor utca 23., Október 6. utca 26. és 23., Sas utca 28. és 29., Hercegprimás utca 24. és 21., Hold utca 2., Kiss Ernő utca 1. és 2., Perczel Mór utca 1. és 2., Aulich utca 1. és 2., Honvéd utca 1. és 2., Vécsey utca 1. és

2., Zoltán utca 18. és 17., valamint Nádor utca 25. között.

1786-1897 között a mai Hold utca, Báthory utca, Nádor utca és a Bank utca által határolt területen állt a *Neugebaude* (Újépület). Az óriási épületet 1793.-tól katonai célokra használták. 18 ezer négyszögöles területével meghatározó épülete volt a Lipótvárosnak. 10 000 négyszögölnyi belső udvarán sport- és kocsiversenyeket rendeztek. A mai Báthory utca és Aulich utca sarkán állt az a bástya, amelynek udvarán végezték ki az 1849-ben elítélt szabadságharcosokat. Ezek emlékét ma a Batthyány-örökmécses őrzi. Az épület az 1890-es években a főváros tulajdonába került. 1897-ben lebontották és helyét felparcellázták. Ezen alakult ki Palóczy Antal tervei szerint a Szabadság tér.

Szabad sajtó út V. Belváros (1948). Előzőleg: Eskü út (1898). 1918-1919-ben hozzácsatolva a Kossuth Lajos utcához, majd újra különálló. Eredetileg: Március 15. tér 6.-tól Ferenciek tere 1.-ig. 1. és 3. számú háza a II. világháborúban elpusztult. Az út akkor a kb. a Kéményseprő utca tengelyénél kezdődött. Váci utca 36.-tól Ferenciek tere 1.-ig.

szabad sajtó: az utcanév 1848. március 15-e emlékét őrzi. A magyar nemzet tizenkét pontból álló követelését a Petőfi baráti köréhez tartozó Sükei Károly, az Úri utca és Kígyó utca sarkán álló házra (Ma: Párizsi udvar.) függesztette ki, amely a közeli - Kossuth Lajos utca és Szép utca sarkán volt - Landerer és Heckenast nyomdában készült.

Szabad sajtó utca V. Belváros. Lásd: **Kossuth Lajos utca**

Szabó József utca XIV. Istvánmező (1896). Előzőleg: Millenáris utca (1896). Abonyi utca 23.-tól Istvánmezei út 8.-ig.

Szabó József: (1822-1894): bányamérnök, geológus, mineralógus, a közetkutatás világhírű szaktekintélye, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, igazgató tagja. 1848-ban a pénzügyminisztériumban dolgozott és a puskaporgyártásnál segédkezett, mint Pest vármegye salétromfőfelügyelője. Emlékére 1897-ben a Magyar Földtani Társulat róla elnevezett alapítványt tett, és háromévenként Szabó József-emlékéremmel tünteti ki a legkiválóbb geológiai szakmunkák szerzőit.

Szacsvay köz X. Óhegy. Előzőleg: Szacsvay utca. Noszlopy utca 5.-tól Vasgyár utca 10.-ig.

Szacsvay utca X. Óhegy (1900). Elépítés miatt egy része Szacsvay köz lett. Vaspálya utca 27.-tól Szlávay közig. *Területrendezés miatt megszűnt* (1992).

Szacsvay Imre (1818-1849): ügyvéd, politikus. A Függetlenségi Nyilatkozatot elfogadó debreceni országgyűlés képviselőházának jegyzője volt. Pesten, az Újépületben 1849. október 24-én báró

Perényi Zsigmonddal - az országgyűlés elnökével - együtt végezték ki.	Széchenyi tér XV. Rákospalota (1991). Előzőleg: Czabán Samu tér (1949), ezen a néven egyesítve a volt Széchenyi tér (1919) és a Szent Imre tér (1932), előzőleg: Imre tér (1900-as évek), Liba tér (1896). Beller Imre utca 1., Bácska utca 2., Fő út 47. és Régi Főti út között.
Szalay Gasse V. Lipótváros. Lásd: Szalay utca	Széchenyi út I. Tabán. Lásd: Döbrentei utca
Szalay utca V. Lipótváros (1872). Előzőleg: Szalay Gasse. Kossuth Lajos tér 12.-től Nagy Ignác utca 4.-ig.	Széchenyi út XV. Rákospalota (1910-es). Rákos út 106.-tól Árvavár utca 68.-ig.
Szalay utca XIX. Kíspeszt (1890-es évek). Üllői út 233.-tól Ady Endre út 30.-ig.	Széchenyi út XVI. Mátyásföld. Lásd: Veres Péter út
Szalay László utca XVII. Régiakadémiatelep. Lásd: Göndör utca	Széchenyi út XXII. Budatétény. Lásd: Közagazdász utca
<i>Szalay László</i> (1813-1864): történetíró, reformpolitikus, országgyűlési képviselő, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, főtitkára. 1848-ban az igazságügyi minisztériumban a kodifikációs osztály vezetője. Később a frankfurti birodalmi gyűlésen, majd Párizsban és Londonban képviselte hazánkat. A bukás után Svájcban maradt. 1861-ben Pest város országgyűlési képviselője lett.	Széchenyi utca II. Adyliget. Lásd: Sasbérc utca
Szász Károly utca II. Víziváros (1907). Varsányi Irén utca 3.-tól Margit körút 48.-ig.	Széchenyi utca II. Remetekertváros (1922 előtt). Hidegkúti út 55.-tól Máriaremetei útig.
Szász Károly utca XV. Rákospalota. Lásd: Népfelkelő utca	Széchenyi utca III. Csillaghegy (1910-es évek). Rákóczi utca 5.-tól Fodros utca 8.-ig.
Szász Károly utca XVIII. Liptáktelep (1900-as évek). A Hengersor utca és a Margó Tivadar utca között. <i>Területrendezés miatt megsűnt</i> (1910-es évek).	Széchenyi utca IV. Újpest (1908 előtt). Deák Ferenc utca és Görgey Artúr utca között. <i>Területrendezés miatt megsűnt</i> .
<i>Szász Károly</i> (1829-1905): költő, író, műfordító, a Kisfaludy Társaság tagja, másodelnöke, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, másodelnöke. Az 1848-1849. évi szabadságharcban hadnagyi rangot kapott. A Dunamelléki református egyházkerület püspöke.	Széchenyi utca V. Lipótváros (1874). Előzőleg: Széchenyi Gasse (1850-es évek), Sperling Gasse (Veréb utca) (1807). Széchenyi rakpart 4.-tól Nádor utca 22.-ig.
Széchenyi Gasse V. Lipótváros. Lásd: Széchenyi utca	Széchenyi utca XI. Albertfalva. Lásd: Karcag utca
Széchenyi Gasse XIV. Rákosfalva. Lásd: Sarkantyú utca	Széchenyi utca XIV. Rákosfalva Lásd: Sarkantyú utca
Széchenyi-Lánchíd I. Víziváros, V. Lipótváros (1899). Előzőleg: Lánchíd (1839). A Roosevelt tér és a Clark Ádám tér között.	Széchenyi utca XVI. Árpádföld .Lásd: Állás utca
Széchenyi rakpart V. Lipótváros (1918). Előzőleg: Rudolf rakpart (1874), Felső Dunasor, Obere Donau Zeile. Roosevelt tér 9.-tól Jászai Mari tér 1.-ig.	Széchenyi utca XVI. Rákosszentmihály (1920-as évek). Sashalom utca 25.-tól József utca 20.-ig.
Széchenyi sétatér V. Lipótváros. Lásd: Szabadság tér	Széchenyi utca XVII. Rákoscsaba. Lásd: Czeplédi Mihály utca
Széchenyi tér IV. Újpest (1914). Pozsonyi utca, Erzsébet utca, Nap utca, Athéni utca, Gyapjú köz és Berni utca között.	Széchenyi utca XVII. Rákoshegy, Rákoskeresztúr (1920-as évek). Férihegyi út 115-117.-től Bakancsos utca 10.-ig.
Széchenyi tér V. Lipótváros (1874). Előzőleg: Széchenyi sétatér (Promenad) (1846). Pattantyús kaszárnya melletti tér. A Nádor utca, a Magyar Televízió épülete, a Magyar Nemzeti Bank épülete, a Hold utca és a Szabadság tér déli oldala által határolt terület. 1900-ban hozzácsatolva a Szabadság térhez.	Széchenyi utca XVII. Rákoskeresztúr Lásd: Mezőtárkány utca
	Széchenyi utca XIX. Kíspeszt (1901). Üllői út 245.-tól Ady Endre út 46.-ig.
	Széchenyi utca XX. Pestszenterzsébet (1910-es évek). János utca 40-43.-tól Kossuth Lajos utca 37.-ig.
	Széchenyi utca XXII. Budafok (1920-as évek). Pannónia utca 32.-től Háros utca 50.-ig.
	Széchenyi utca XXIII. Soroksár. Lásd: Szikes utca
	Széchenyi-émlék út XII. Széchenyihegy (1886). Svájci út 2.-tól Ágnes utca 18.-ig.

Széchenyi-emlék: 1860. május 20-án állították a köoszlopot és a mellette álló kőpadot a néhány héttel korábban elhunyt Széchenyi István emlékére.

Széchenyi István utca XVI. Sashalom. Lásd: **Bronz utca**

Széchenyi István utca XVIII. Lónyaytelep (1946). Előzőleg: gróf Széchenyi István utca (1930), Liliom utca (1910-es évek). Üllői út 392.-től Jegenyefa sorig.

Széchenyi István utca XXI. Csepel-Belváros, Csepel-Kertváros, Királymajor. Előzőleg: Hidegkúthy Gyula utca (1928), hozzácsatolva a Vasút utca (1910-es évek) a II. Rákóczi Ferenc út és Kiss János altábornagy utca között (1960-as évek). II. Rákóczi Ferenc út 170.-től a Ráckevei-Duna-ágig.

Széchenyi István gróf (1791-1860): a Magyar Tudományos Akadémia alapítója és tiszteleti tagja, másodelnöke. Meghonosította a lóversenyt, amely a hazai lótenyésztést volt hivatva előbbre vinni. Megalapította a Nemzeti Kaszinót. A Hitel című közgazdasági munkájában elemezte a polgári átalakuláshoz vezető utat. 1831-ben a Stádium című könyvében tizenkét törvényjavaslatban foglalta össze követeléseit a magyar nép felemelkedésével kapcsolatban. Hatalmas munkával létrehozta a dunai gőzhajózást, a pesti Hengermalmot. Részt vett a Kereskedelmi Bank, az Óbudai Hajógyár alapításában. Királyi biztosa volt az Al-Duna szabályozásának és itteni sikerei után a Tisza szabályozásának munkálatait is szorgalmazta. A Budát és Pestet összekötő, a Duna első állandó - róla elnevezett lánchídjának - felépítése is az ő nevéhez fűződik. 1840 után Kossuth Lajos politikai ellenfele, aki a „legnagyobb magyar”-nak nevezte őt. 1848-ban néhány hónapig az első felelős magyar kormány közlekedési minisztere volt. A Bécs melletti Döbling elmegyógyintézetében halt meg.

Székely Elek út XV. Rákospalota (1991) Előző neve: Sípos Dénes út (1948) Előzőleg: gróf Károlyi Fruzsina út (1938). Károlyi Sándor út 118.-tól Sípos térig.

Székely Elek (1796-1861): katonatiszt. Honvéd őrnagy a szabadságharcban, Világos előtt nagyváradi térparancsnok. Rákospalotán halt meg.

Szemere Gasse V. Lipótváros. Lásd: **Szemere utca**

Szemere köz XIX. Wekerletelep (1910). Géza utca 20.-tól Nagy Lajos körút 4.-ig.

Szemere utca V. Lipótváros (1872). Előzőleg: Szemere Gasse. Báthory utca 12.-től Szent István körút 17.-ig.

Szemere utca XX. Pestszenterzsébet (1910-es évek). Baross utca 121.-től Vörösmarty utca 60.-ig.

Szemere Bertalan utca IV. Újpest (1914). Görgy Artúr utca és Munkácsy Mihály utca között. *Területrendezés miatt megszűnt.*

Szemere Bertalan (1812-1869): politikus, író, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. Buda szabad királyi város 1845-ben „A haza s különösen a városok ügyeinek előmozdítása körül szerzett érdemekért.” díszpolgári címmel tüntette ki. Az első felelős magyar kormány belügyminisztere. 1849. május 2-től miniszterelnök és belügyminiszter. A bukás után a szent koronát Orsova mellett elrejtve Törökországon keresztül Párizsba menekült. Az emigrációban szembefordult Kossuthal. Marx tőle informálódott a szabadságharcról. 1865-ben hazatért és elmegyógyintézetben fejezte be életét.

Szentimrey utca X. Óhegy (1910). Mádi utcától Maglódi út 91.-ig.

Szentimrey Kálmán (1830-1905): jogász. A szabadságharcban mint honvéd vett részt. A honvéd menház parancsnokaként halt meg.

Szenttamás utca XIV. Törökőr (1932). Emilia utca 2.-tól Szugló utca 3.-ig.

Szenttamás: Helység Bács-Bodrog vármegyében. Ma Jugoszlávia (Szerbia, Vajdaság): *Srbobran*. Az 1848-1849-es szabadságharcban nagy csaták színhelye. Német neve: Sankt Thomas.

Szerdahelyi utca VIII. Józsefváros (1878). Előzőleg: Tavaszmező utca (1874), Frühlingsfeld Gasse (1811), Untere Mayerhof Gasse (Alsó Major utca) (1748). Mátyás tér 10.-től Teleki László tér 5.-ig.

1. *Szerdahelyi József* (1804-1851): színművész, a Nemzeti Színháznak alapításától tagja.

2. *Szerdahelyi Kálmán* (1829-1872): színművész, a Nemzeti Színház tagja. Prielle Kornélia férje. A szabadságharcot mint huszártiszt harcolta végig.

Szerelmey Miklós utca XI. Albertfalva (1992). Tomaj utca 40.-tól Károlyi Ireneusz József utca 32.-ig.

Szerelmey Miklós: (1803-1875): mérnök, feltaláló, litográfus. Olaszországban volt mérnökkari tiszt, majd néhány évig a világot járta. 1840.-től műkönyomó intézet igazgatója Pesten. Kiváló minőségű litográfiákon mutatta be Magyarországot. Könyve jelent meg a Balatonról. 1848-ban megindította az első magyar politikai vicclapot, a Charivarit. Alezredeként vett részt a szabadságharcban, Komárom várában érte a fegyverletétel. 1850-ben Londonban telepedett le, és ott kiadta a „Magyarország 1848-1849” című litografált albumot. Találmányainak száma óriási. 1862-ben egy kőkonzerváló anyagot dolgozott ki, amelyet néhány éve még gyártottak. Az általa alapított és találmányai alapján dolgozó építőipari vállalat ma is működik. Grafikai műveit a Magyar Nemzeti Galéria őrzi.

Szlávy köz X. Óhegy (1973). Előzőleg: Szlávy utca egy része. Vaspálya utcától Gyömrői útig. *Terület-rendezés miatt megszűnt* (1992).

Szlávy utca X. Óhegy (1899). Előzőleg: Benedek utca (1897), egy részéből Kocka utca lett. Eredetileg a Vaspálya utcától Maglódi útig. Cserkesz utcától Harmat utcáig.

Szlávy József (1818-1900): politikus, kormánybiztos, főispán, országgyűlési képviselő, miniszter, miniszterelnök, a képviselőház elnöke, a főrendiház elnöke, a Magyar Tudományos Akadémia igazgató tagja. A szabadságharc idején Kossuth Lajos kormánybiztosként megbízta az oravicai (Krassó-Szörény vármegye. Ma Románia: Oravița) vas- és fémtermékek haditermelésre való átállításával. A bukás után öt évi börtönrre ítélték, de két és fél év múlva szabadult.

Táncsics utca VIII. Józsefváros. Lásd: **Vásár utca**

Táncsics utca VIII. Józsefváros. Lásd: **Lovassy László utca**

Táncsics utca VIII. Tisztviselőtelep, X. Népliget. Lásd: **Könyves Kálmán körút**

Táncsics utca XVI. Mátyásföld (1945). Előzőleg: gróf Apponyi Albert utca (1921), Beniczky utca (1889). Mátyás király tértől Nógrádverőce út 7.-ig.

Táncsics utca XVI. Sashalom. Lásd: **Somoskő utca**

Táncsics utca XVII. Rákoscscaba-Újtelep. Lásd: **Részes utca**

Táncsics utca XVII. Rákoshegy. Lásd: **Csík utca**

Táncsics utca XXII. Budatétény (1945). Előzőleg: Gyarmat utca (1930-as évek). Erzsébet királyné út 5.-től Katakomba utca 8.-ig.

Táncsics Mihály út XV. Pestújhely, Rákospalota. Lásd: **Gazdálkodó út**

Táncsics Mihály utca I. Vár (1948). Előzőleg: Verböczi utca (1874), Wiener Thor Gasse (Bécsi kapu utca) (1849), Kossuth utca (1848-1849), Wiener Thor Gasse (Bécsi kapu utca) (1840 után), Todten Gasse (Halottak utcája) (1836), (1822), Josephi Gasse (József utca) (1714), Wiener Thor Gasse (Bécsi kapu utca) (1721), Juden Gasse (Zsidó utca) (1695), Fő utca (XVII-XVIII. század), Zsidó utca mahalleszi, majd Jehudian Mahalleszi (XVI-XVII. század), Zsidó utca (1420-as évek), Szent Miklós utca (1384). Hátsó utca (XV. század). Egy része Szent Márton utca (1529-1541). Ibolya utca 2.-től Bécsi kapu tér 1.-ig.

Táncsics Mihály utca II. Máriaremete, Széchalom (1945). Előzőleg: Vitéz utca (1938). Szabadság utca 43.-tól Véka utcáig.

Táncsics Mihály utca III. Békásmegyér (1946). Előzőleg: Temető utca (1910-es évek), Herhoff

János utca (XIX. század). Ezüsthely utca 83.-tól Ország útig.

Táncsics Mihály utca IV. Újpest. Lásd: **Károlyi István utca**

Táncsics Mihály utca XI. Albertfalva. Lásd: **Körmend utca**

Táncsics Mihály utca XI. Kelenköly. Lásd: **Husáng utca**

Táncsics Mihály utca XVII. Rákoshegy (1945). Előzőleg: Károly király út. Széchenyi utca 56.-tól a MÁV újszászi vonaláig.

Táncsics Mihály utca XVII. Rákoscscaba-Újtelep. Lásd: **Részes utca**

Táncsics Mihály utca XVII. Rákosliget. Lásd: **Gózon Gyula utca, Lyka Károly utca**

Táncsics Mihály utca XVIII. Liptáktelep (1945). Előzőleg: Verböczi utca (1940). Könyves Kálmán utca és Vaslemez utca között. *Üzemi terület lett, megszűnt* (1950-es évek).

Táncsics Mihály utca XVIII. Kossuth Ferenc-telep (1945). Előzőleg: Ferenc József utca (1907), Petőfi utca (A parcellázási térképen). Hunyadi János utca 22.-tól Dózsa György utca 17.-ig.

Táncsics Mihály utca XIX. Kispest (1945). Előzőleg: Tűzharcos utca (1941), lord Rothermere utca (1930-as évek eleje), Aladár utca (1901). Üllői út 244.-tól a MÁV lajostmizsei vonaláig.

Táncsics Mihály utca XX. Pestszenterzsébet-Szabótelep. Lásd: Baba utca

Táncsics Mihály utca XXI. Csepel-Belváros, Csepel-Kertváros, Csepel-Szabótelep (1945). Előzőleg: Vadkerti József utca (1938), József utca (1900-as évek). Ady Endre út 15.-tól Szent István út 20.-ig.

Táncsics Mihály utca XXIII. Soroksár (1948). Előzőleg: Mária Terézia utca (XIX. század), Schwomm Gasse (Svábok utcája) (XVIII. század). Tárcsás utca 18.-tól Láva utcáig.

Táncsics Mihály: (1799-1884): jobbágy származású takács, tanító, író, publicista. A jobbágyfelszabadítás harcosa. Politikai nézeteit külföldön megjelentetett röpiratokban fejtette ki, ezért 1847-ben letartóztatták. A Várban lévő börtönéből 1848. március 15-én a nép szabadította ki. Áprilisban *Munkások Újsága* címmel lapot indított, ám azt hamarosan betiltották. A szabadságharc után „in effigie” (jelképesen) felakasztották. Felesége segítségével nyolc évig bujkált. 1860-ban a március 15-ei megemlékezés megrendezéséért 15 évi börtönre ítélték. A kiegyezéskor szabadult. 1869-ben az orosházi kerületben országgyűlési képviselővé választották. Tovább folytatta harcát a választójog kiszélesítése, az állam és az egyház szétválasztása, a zsellérek földhöz juttatása érdekében. 1869-ben csatlakozott az Általános Munkásegylethez, amely elnökévé választotta. *Arany Trombita* című lapját is az egyesület szolgálatába állította. Képviselői mandátuma lejártá után visszavonult a közéletől.

Tápióbicske utca XVII. Rákoscaba, Rákoskeresztúr (1954). Előzőleg: Határ utca (1930-as évek) az Oroszvár utca és a Pesti út között és Bíró utca (1910-es évek) a Csabai út és az Oroszvár utca között. Csabai út 69.-től Pesti út 318.-ig.

Tápióbicske: község Pest megyében. 1849. április 4-én itt zajlott le a tavaszi hadjárat egyik nevezetes csatája.

Teleki utca XIX. Kispeszt (1992). Előzőleg: Marx utca (1948) Teleki utca (1892). Eredetileg Lehel utcától. Eötvös utca 20.-tól Simonyi Zsigmond utca 30.-ig.

Teleki Sándor (1821-1892): honvédezredes, emlékiró. Liszt Ferencsel bejárta Itáliát, Petőfit barátságába fogadta. Részt vett az 1848- 1849-es szabadságharcban. A csatákban kitűnt bátorságával és szervezőképességével. A bukáskor ezredes. Az aradi börtönből sikerül megszöknie és külföldre távoznia. Itthon „in effigie” (jelképesen) felakasztották. Előbb Konstantinápolyban, majd Franciaországban élt. 1859-ben Olaszországban tűnt fel a magyar légióval. A kiegyezés után hazatért. A Magyar Történelmi Társaság alapító tagja.

Teleki Blanka utca XIV. Alsórákos, Herminamező Előzőleg: Mária királyné útja (1936). Kacsóh Pongrác úttól Szőnyi út 146.-ig.

Teleki Blanka: (1806-1862): a magyar nőnevelés egyik úttörője, az első nemzeti szellemű magyar leánynevelő-intézet megalapítója. 1851-ben a szabadságharc alatti tevékenységeért, s mert tanítványait magyar szellemben nevelte, letartóztatták és elítélték. 1857-ben szabadult.

Teleki László tér VIII. Józsefváros (1946). Erdélyi utca 19., Szerdahelyi utca 20., Karácsony Sándor utca 2a., Lujza utca 1a., 2a., Dobozi utca 1., Kun utca 12. között.

Teleki László gróf (1811-1861): író, főrendiházi tag, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja. Az 1843-1844. évi országgyűlésen a főrendi ellenzék legkiemelkedőbb alakja. A Védegylet alelnöke 1844-ben. Az első felelős magyar kormány párizsi követe 1848 szeptemberétől. A forradalom és szabadságharc bukása után párizsi emigrációjában jó sajtókapcsolatait hazája érdekében használta ki. 1859-ben Kossuth Lajossal és Klapka Györggyel együtt alakították meg a Magyar Nemzeti Igazgatóságot. 1860-ban - nem önszántából - hazatért, s itthon a határozati párt vezére lett. A nemzeti kérdés és a polgári demokrácia leghaladóbb képviselője a hazai politikai életben. 1861-ben öngyilkos lett.

Than Károly köz XI. Kelenföld (1953). Előzőleg: 71. utca. Than Károly utca 17.-től Major köz 4-6.-ig. *Területrendezés miatt megszűnt.* (1980)

Than Károly utca XI. Kelenföld (1953). Előzőleg: Bródy Zsigmond utca (1945), Egán Ede utca (1944), Bródy Zsigmond utca (1910). Borszéki utca 12.-től Andor utca 31.-ig.

Than Károly (1834-1908): kémikus, egyetemi tanár, a főrendiház tagja, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, igazgató tagja, másodelnöke. A Magyar Kémikusok Egyesülete 1955-ben megalapította a róla elnevezett emlékérmét, amelyet minden évben kiosztanak az arra érdemeseknek. 1848-ban önkéntesnek jelentkezett. Végigharcolta a szabadságharcot és a vízaknai csatában megsebesült.

Tiszaüred utca XVII. Rákosc kert (1954). Előzőleg: Jázmin utca (1920-as évek). Rózsaszál utca 80.-tól Nyomdász utca 65.-ig.

Tiszaüred: város Jász-Nagykun-Szolnok megyében. A szabadságharc idején fontos stratégiai, átkelő hely. 1848. márciusában ide vonult vissza a vesztes kápolnai csata után Dembinsky serege. 1849. július 27-én itt keltek át a Tiszán a szabadságharc leverésére behívott orosz csapatok.

Tisza Kálmán tér VIII. Józsefváros. Lásd: **Köztársaság tér**

Tisza Kálmán utca IV. Újpest. Lásd: **Gárdi Jenő utca**

Tisza Kálmán utca XIX. Kispeszt. Lásd: **Móricz Zsigmond utca**

Tisza Kálmán (1830-1902): nagybirtokos, politikus, országgyűlési képviselő, miniszter, miniszterelnök, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, igazgató tagja. 1848-1849-ben minisztériumi tisztviselő. A bukás után emigrált. 1859.-től vett részt a politikai életben. 1861-ben az országgyűlés alelnöke, a határozati párt vezetője, amely szemben állt a kiegyezés Deák Ferenc által megfogalmazott formájával. Programjával a legerősebb párt lett az országgyűlésben. 1875-ben feladta addigi programját, és a meggyengült kormánypárttal egyesülve megalakította a

Szabadelvű Pártot, amely 30 évig volt vezető párt. A leghosszabb ideig (15 évig) hivatalban volt magyar miniszterelnök. Kiépítette a korszerű államrendszert, elősegítette a gazdaság fejlődését.

Tompa köz XX. Kossuthfalva (1974). Előzőleg: Béke utca (1910-es évek). Tompa utcától Mézes utcáig.

Tompa utca IV. Újpest (1908 előtt). Pintér József utca 30.-tól Fóti út 33.-ig.

Tompa utca IX. Ferencváros (1874). Előzőleg: Nagy Fő út, Grosse Haupt Strasse, Haupt Strasse. Bakáts tér 8.-tól Ferenc tér 1.-ig.

Tompa utca XVI. Árpádföld. Lásd: **Rendelő utca**

Tompa utca XVII. Rákoscaba-Újtelep. Lásd: **Nyárád utca**

Tompa utca XIX. Kispest (1870-es évek). Zsákutca a Vak Bottyán utca felől. Üllői út 166.-tól Vak Bottyán utca 12.-ig.

Tompa utca XX. Kossuthfalva (1910-es évek). Lázár utca 19.-tól Mártírok útja 124.-ig.

Tompa utca XXI. Csillagtelep (1952). Előzőleg: Tompa Mihály utca (1930). Szent László tértől Festő utca 9.-ig.

Tompa utca XXII. Budafok (1920-as évek). Anna utca 32.-tól Baross utca 30.-ig.

Tompa utca XXII. Budatétény Lásd: **Karéj utca**

Tompa utca XXIII. Soroksár. Lásd: **Tompaház utca**

Tompa Mihály utca II. Adyliget. Lásd: **Hírnök utca**

Tompa Mihály utca II. Máriaremete (1922 előtt). Mária-remetei út 133.-tól Gyulai Pál utca 2.-ig.

Tompa Mihály utca III. Csillaghegy (1930-as évek). Batthyány utca 9.-tól Fodros utca 12.-ig.

Tompa Mihály utca XV. Rákospalota (1925). Rákos út 30.-tól Bánkút utcáig.

Tompa Mihály utca XVIII. Miklóstelep (1930). Haladás utca 25.-tól Gergely utca 8.-ig.

Tompa Mihály utca XXI. Csillagtelep. Lásd: **Tompa utca**

Tompa Mihály: (1817-1868): református pap, költő, a Kisfaludy Társaság alapító tagja, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. 1848-ban Arany János és Vas Gereben mellett a *Nép barátja* című lap szerkesztője. Az év őszén a nemzetőrség táborigazgatójaként részt vett a schwechati ütközetben.

Tóth Ágoston utca XI. Albertfalva (1992). Előző neve: Molnár László utca (1955), 227. utca. Szerelmey Miklós utca 29.-tól Bodola Lajos utca 24.-ig.

Tóth Ágoston Rafael (1812-1889): hadmérnök, térképész, honvéd ezredes, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. A szabadságharcban előbb

Kolozsvár, majd Beszterce városparancsnoka, később ezredesként a déli hadsereg parancsnoka. 1849-ben kötél általi halálra ítélték, de ezt kegyelemből 18 évi várfogságra változtatták. Az 1856-os amnesztiával szabadult. Vármegyei mérnök lett. A kiegyezés után a Közmunka- és Közlekedési Minisztérium topográfiai osztályának megszervezője és vezetője. Ebből fejlődött ki a mára már róla elnevezett Honvéd Térképészeti Intézet.

Tóth István utca XV. Rákospalota (1922). Taksony sor 1.-tól Árvavár utca 32.-ig.

Tóth István (1823-1908): 1860-tól Palota bírása volt 43 éven keresztül. Helyi jobbágy-családból származott. A szabadságharcot mint önkéntes, honvédként harcolta végig.

Tóth Lőrinc utca XII. Kissvábhegy, Orbánhegy (1912). Ráth György utca 26.-tól Agárdi út 1a.-ig.

Tóth Lőrinc (1814-1903): költő, jogtudós, kúriai tanácselnök, a Kisfaludy Társaság, a fővárosi törvényhatósági bizottság virilista tagja, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. 1848-1849-ben képviselő, az igazságügy-minisztériumban osztálytanácsos, az ügyészi osztály vezetője. A bukás után bujkált, majd elfogták és halálra ítélték, de kegyelmet kapott és internálták.

Török köz XXIII. Soroksár (1974). Török utcából nyíló zsákutca.

Török köz XXIII. Soroksár. Lásd: **Sebész köz**

Török piac VI. Terézváros. Lásd: **Deák Ferenc tér**

Török utca II. Felhévíz, Rózsadomb (1874). Előző neve: Alte Haupt Gasse (Ó Fő utca) (1822) Egy része, a Margit utca és Mechwart lépcső között Margit körút lett. Margit körút 5/b.-tól Frankel Leó utca 28.-ig.

török: a török népről a hozzájuk kapcsolódó utcanév-bokorban (Gül Baba, mecset, türbe, turbán).

Török utca XV. Pestújhely, Rákospalota, Újpalota. Lásd: **Bánkút utca**

Török utca XVIII. Bélatelep, Erzsébettelep Lásd: **Tünde utca**

Török utca XX. Kossuthfalva. Lásd: **Mézes utca**

Török utca XXII. Budafok. Lásd: **Ibrik utca**

Török utca XXII. Nagytétény (1930-as évek). Dózsa György út 164.-tól Bartók Béla út 153.-ig.

Török utca XXIII. Soroksár. Előzőleg: Szőlőhegy utca. Grassalkovich út 15.-tól Könyves utcáig.

török: az elnevezés lehet a népről vagy Török Ignác 1848-as vértanúról is.

Török Ignác utca IV. Újpest (1914). Erkel Gyula utca 24.-tól Szent László tér 3.-ig.

Török Ignác utca XI. Albertfalva. Lásd: **Forgalmi utca**

Török Ignác utca XI. Kelenföld. Lásd: **Fejér Lipót utca**

Török Ignác utca XV. Rákospalota. Lásd: **Törő utca**

Török Ignác utca XVI. Árpádföld. Lásd: **Csöves utca**

Török Ignác: (1795-1849): honvéd tábornok, aradi vértanú. 1849. január 5-től április 10.-ig Komárom várának parancsnoka, júliustól a honvédsereg hadmérnöki karának főparancsnoka. 1849. október 6-án Aradon kivégezték.

Trefort utca VIII. Józsefváros (1872). Puskin utca 8.-tól Szentkirályi utca 9.-ig.

Trefort Ágoston: (1817-1888): művelődéspolitikus, publicista, országgyűlési képviselő, miniszter, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, igazgató tagja, majd elnöke. 1848-ban államtitkár.

Tüköry utca V. Lipótváros (1960). Előzőleg: Tükör utca (1879), Spiegel Gasse (1850). Arany János utca 10.-től Széchenyi utca 7.-ig.

Tüköry Lajos (1830-1860): az 1848-1849-es szabadságharc katonája. Törökországba emigrált, ott katonaként őrnagy lett, majd Olaszországban a magyar légió tagjaként harcolt Garibaldi seregében. Palermo ostrománál halt hősi halált. A XIX. században a Spiegel-családnak volt itt telke, ezért az utcát róluk nevezték el. Az egyesítés után a nevet magyarra fordították.

Tűzmester utca XXII. Nagytétény (1987). Előzőleg: 858. utca. Március 15. utca 58.-tól Petőfi Sándor utca 17.-ig.

tűzmester: tűzfegyverek kezelésére, robbanószerkezetek használatára kiképzett katona. Régen: tűzér őrmester. az elnevezés az 1848-1849-es szabadságharcra utal, mivel itt volt 1849. január 3-án a magyar és az osztrák sereg egy csatája Zambelli Lajos vezetésével.

Vahot utca XI. Kelenföld (1932). Bártfai utcától Ildikó térig.

Vahot Imre (1820-1879): szerkesztő, író, színműíró. Kossuth *Pesti Hírlapjában* a művészeti rovatot szerkesztette. Pozsonyban kiadta az *Országgyűlési Tudósításokat*, Pesten a *Regélő Divatlap*, majd a *Pesti Divat*, 1848-ban a *Budapesti Divatlap* című lapot. Ennek melléklete volt a *Nemzetőr*. Petőfi egy évig nála dolgozott mint segédszerkesztő.

Vajda János utca III. Aquincum (1930). Dunától Szentendrei út 121.-ig.

Vajda János utca XVIII. Miklóstelep (1946). Előzőleg: Förster Aurél utca (1925). Üllői út 476.-tól Kavicsbányáig.

Vajda János (1827-1897): költő, publicista. A Kisfaludy Társaság tagja. Petőfi baráti köréhez tartozott, részt vett az 1848 márciusi mozgalmakban. A szabadságharcban a vörössipkásoknál hadnagyi rangot ért el.

Vajkay utca V. Lipótváros (1990). Előzőleg: László Jenő utca (1963), Vajkay utca (1900). Alkotmány utca 2-től Szalay utca 1-ig.

Vajkay Károly (1825-1893): jogi író, ügyvéd, ítélőtáblai tanácselnök. Részt vett a szabadságharcban. 1886-1892 között a Budapesti királyi ítélőtábla elnöke. A Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. Véka Lajos néven regényt is írt. Az utca a volt magyar királyi Kúria és a Budapesti királyi ítélőtábla épülete mellett van.

Vas Gereben utca IV. Megyer (1932). Szabolcska Mihály utca 15.-től Megyeri út 68.-ig.

Vas Gereben utca XII. Németvölgy (1912). Eredetileg a Hegyalja úttól a Lejtő útig, 1940.-től mai hosszáig. Németvölgyi úttól Sashegyi út 11.-ig.

Vas Gereben utca XV. Rákospalota. Lásd: **Karatna utca**

Vas Gereben utca XVII. Rákoscsaba. Lásd: **Körösszeg utca**

Vas Gereben utca XVIII. Miklóstelep (1930). Haladás utca 33.-tól Gergely utca 14.-ig.

Vas Gereben utca XIX. Kispest (1990). Előzőleg: Vörös október utca (1962), Malinovszkij utca (1948), Vas Gereben utca (1900-as évek). Üllői úttól Nagykörösi útig.

Vas Gereben utca XX. Pestszenterzsébet (1910-es évek) Kende Kanuth utca 56.-tól Nagykörösi út 51.-ig.

Vas Gereben utca XXI. Csepel-Rózsadomb, Gyártelep (1937). II. Rákóczi Ferenc út 193.-tól a Dunáig.

Vas Gereben (1823-1868): regényíró. A szabadságharc alatt Arany Jánossal és Tompa Mihállyal együtt szerkeszti a *Nép barátja* című lapot, majd sorra jelenteti meg ízes magyarsággal megírt regényeit.

Vasvári utca XVII. Rákoscsaba. Lásd: **Ököl utca**

Vasvári Pál utca XV. Rákospalota (1925). Obsitos tértől Obsitos utca 43.-ig.

Vasvári Pál utca XVII. Rákoscsaba. Lásd: **Ököl utca**

Vasvári Pál utca XVIII. Bókaytelep (1908 előtt). Üllői út 493.-tól Szélmalom utcáig.

Vasvári Pál: eredetileg Fehér Pál (1826-1849): filozófus, történész, tanár, a márciusi fiatalok egyik vezetője, a szabadságharc hősi halottja.

Vécsey köz IV. Újpest. Vécsey Károly utcától Lahner György utcáig. (1968)

Vécsey utca V. Lipótváros (1900). Szabadság tér 15.-től Vértanúk tere 3.-ig.

Vécsey utca XVI. Cinkota. Lásd: **Műkő utca**

Vécsey utca XVII. Rákoscsuba. Lásd: **Nápoly utca**

Vécsey utca XVIII. Rendessytelep (1932). Egressy Gábor utca és Gyulai Pál utca között. *Területrendezés miatt megszünt.*

Vécsey utca XIX. Kispest (1901). Üllői úttól Derkovits Gyula utcáig.

Vécsey utca XX. Gubacsipusztá, Kossuthfalva, Pestszenterzsébet (1910-es évek). Bem utca 4-6.-tól Wesselényi utcáig.

Vécsey utca XXI. Csepel-Ófalu (1890-es évek). Corvin utcától Frangepán utcáig *Területrendezés miatt megszünt.*

Vécsey utca XXIII. Soroksár. Lásd: **Láng Endre utca**

Vécsey Károly utca IV. Újpest (1946). Előzőleg: gróf Vécsey Károly utca (1920-as évek), Vécsey Károly utca (1914). Hozzácsatolva: Rákospalotától a Villa sor (1926). Attila utca 105.-től Görgey Artúr utca 92.-ig.

Vécsey Károly utca XV. Rákospalota (1946). Előzőleg: gróf Vécsey Károly utca (1930). Rákosmező utca 26.-tól Szentmihályi út 31.-ig.

Vécsey Károly utca XVI. Árpádföld. Lásd: **Vezekény utca**

Vécsey Károly gróf (1807-1849): honvéd tábornok, 1849. október 6-án Aradon kivégezték.

Vértanúk tere V. Lipótváros (1990). Előzőleg: Ságvári tér (1945), Vértanúk tere (1936). Kossuth Lajos tér 10., Nádor utca 36. és 31., Vécsey utca 4. és 5., Báthory utca 1. és 2. között.

vértanú: aki valamely eszméért életét áldozta. Emlékezés 1848-1849, 1944-1945 és 1956 vértanúira.

Világos utca XVII. Rákoscsuba. Lásd: **Reszelő utca**

Világos utca XXII. Budafok. Lásd: **Csésze utca**

Világos. Ma Románia: *Șiria*. Község Arad vármegyében. Német neve: Hellburg, Schiria. 1849. augusztus 13-án itt tette le feltétel nélkül a fegyvert a Görgey Artúr vezette magyar sereg az orosz csapatok előtt.

Vízakna utca XIV. Alsórákos (1929). Miskolci utca 3/a.-tól Öv utca 64.-ig.

Vízakna utca XVIII. Szent Imre-kertváros (1932). Nagyszeben utca 1.-től Nagyenyed utca 29.-ig.

Vízakna utca XX. Gubacsipusztá (1932). Hunyadi János tértől Hátszeg utcáig, tovább zsákutca.

Vízakna. Ma Románia: *Ocna Sibiului*. Község Alsó-Fehér vármegyében. Német neve: Salzburg. A szabadságharc egyik nagy ütközetének színhelye, melyet 1849. február 4-én Bem tábornok vívott az osztrákokkal.

Vörösmarty Gasse VI. Terézváros VII. Erzsébetváros. Lásd: **Vörösmarty utca**

Vörösmarty Gasse XIV. Rákosfalva. Lásd: **Kántorné utca**

Vörösmarty tér V. Belváros, Lipótváros Előző neve: Gizella tér (1920), Károlyi Mihály tér (1918), Gizella tér (1874), Alte Theater Platz (Régi Színház tér) (1866), Theater Platz (Színház tér) (1850), Deutsche Theater Platz (Német Színház tér) (1846), Spazieren Platz (Séta tér), Játékszín tér (1833), Dreysigst Platz (Harmincad tér), Theátrum piatcza (1812). Tigris utca, a tér keleti oldala. Vigadó utca 54., Deák Ferenc utca 6. és 5., Váci utca 1. és 2., Deák Ferenc utca 7. és 8., Harmincad utca 1., József nádor tér 7., Dorottya utca 1. és 2. között.

Vörösmarty tér XX. Pacsirtatelep (1932). Frangepán utca 22. és Ábrahám Géza utca 17. között.

Vörösmarty utca II. Széphalom (1922 előtt). Kossuth Lajos utca 16.-tól Várhegy utca 3.-ig.

Vörösmarty utca III. Csillaghegy (1910-es évek). Aradi utca 13-15.-től Rákóczi utca 14.-ig.

Vörösmarty utca IV. Újpest (1908 előtt). Váci út 51.-től Baross utca 36.-ig.

Vörösmarty utca VI. Terézváros, VII. Erzsébetváros (1872). Előzőleg: Vörösmarty Gasse. Almássy tér 15.-től Podmaniczky utca 43.-ig.

Vörösmarty utca XIV. Rákosfalva. Lásd: **Kántorné utca**

Vörösmarty utca XV. Rákospalota (1882). Fő út 17.-től Hunyadi utca 6.-ig.

Vörösmarty utca XVI. Rákosszentmihály (1910-es évek). Nyitra utca 15.-től György utca 50.-ig.

Vörösmarty utca XVII. Rákoscsuba-Újtelep. Lásd: **Muránykő utca**

Vörösmarty utca XVII. Rákoshegy. Eredetileg: Vörösmarty Mihály utca. Férihegyi út 223.-tól Lőrinci út 40.-ig.

Vörösmarty utca XVIII. Újpestéritelep. Lásd: **Tiszavirág utca**

Vörösmarty utca XIX. Kispest. Lásd: **Dobó Katika utca**

Vörösmarty utca XX. Pacsirtatelep, Pestszenterzsébet, Pestszenterzsébet-Szabótelep (1900-as évek). Kossuth Lajos utca 30.-tól Alsó határ-út 33-35.-ig.

Vörösmarty utca XXI. Csillagtelep. Csaba köz 2.-tól Festő utca 15.-ig.

Vörösmarty utca XXII. Budafok. Lásd: **Aranyfácán utca**

Vörösmarty utca XXII. Budatétény. Nagytétényi út 126.-tól Dézsmaház utca 4.-ig.

Vörösmarty utca XXIII. Soroksár. Lásd: **Zeller utca**

Vörösmarty utca XXIII. Soroksár-Újtelep. Lásd: **Külső Vörösmarty utca**

Vörösmarty Mihály utca XVI. Mátyásföld. Lásd: **Fábián utca**

Vörösmarty Mihály utca XVI. Sashalom. Lásd: **Borotvás utca**

Vörösmarty Mihály utca XVIII. Liptáktelep (1925). Reviczky utca 57.-tól Csapó utca 22.-ig.

Vörösmarty Mihály (1800-1855): költő, drámaíró. A Szózat költője. A Kisfaludy Társaság alapító tagja, a Magyar Tudományos Akadémia tagja. Az Auróra-kör vezetője, a kor legjelentősebb szépirodalmi folyóiratának, az *Atheneumnak* egyik kiadója. 1848-ban képviselő, Kossuth Lajos feltétlen híve. Világos után egy ideig bujdosott, 1850-ben kegyelmet kapott. 1855-ben hunyt el, temetése az első nemzeti tömegtüntetés volt az önkényuralom ellen.

Wesselényi utca IV. Újpest (1908 előtt). A Váci út és a Dunasor utca között. *Üzemi terület lett, megszűnt.*

Wesselényi utca IV. Újpest (1932). Leiningen Károly utca 45.-tól Blaha Lujza utcáig.

Wesselényi utca VII. Erzsébetváros (1874). Előzőleg: Arena Gasse (Aréna utca) (1850). Eredetileg - az 1890-es évek végéig - a Síp utcától. Károly körút 3/b.-tól Rottenbiller utca 24.-ig.

Wesselényi utca XV. Pestújhely, Rákospalota (1991). Előzőleg: Csanádi György utca (1980), Wesselényi utca (1910-es évek). 1940-ben hozzácsatolva a Határ út a Bánkút utca és Őrjáró utca között. Rákos út 92.-tól Őrjárat utcáig.

Wesselényi utca XVI. Rákosszentmihály (1920-as évek). Budapesti út 172.-tól Csömöri út 227.-ig.

Wesselényi utca XVI. Sashalom. Lásd: **Szabad szó utca**

Wesselényi utca XVII. Rákoscsaba-Újtelep. Lásd: **Látóhegy utca**

Wesselényi utca XVII. Rákoshegy (1920-as évek). Férihegyi úttól Erdőtelek utca 34.-ig.

Wesselényi utca XVIII. Bélatelep. Lásd: **Karinthy Frigyes utca**

Wesselényi utca XIX. Kispest (1901). Üllői úttól Derkovits Gyula utca 10.-ig.

Wesselényi utca XX. Gubacsipusztá, Pacsirtatelep, Pestszenterzsébet (1910-es évek). Lenke utca 35.-tól Ady Endre térig.

Wesselényi utca XXII. Budafok (1930-as évek). Dévényi utca 41.-tól Orkán utca 20.-ig.

Wesselényi utca XXIII. Soroksár. Lásd: **Dunapataj utca**

Wesselényi Miklós utca XVIII. Liptáktelep (1946). Előzőleg: báró Wesselényi Miklós utca (1940). A Könyves Kálmán utca és a Szent Imre herceg útja között *Területrendezés miatt megszűnt.*

Wesselényi Miklós báró (1796-1850): politikai író, a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, igazgató tagja. A reform-ellenzék egyik vezetője, gróf Széchenyi István barátja. A kormány, hogy kikapcsolja a politikai életből hűtlenségi pert indított ellene. Deák Ferenc és Kölcsey Ferenc voltak a védői. Három évi börtönre ítélték, de szembaja miatt rövidesen szabadlábra helyezték. 1840-ben kegyelmet kapott, 1844-ben megvakult. Jelentős szerepe volt abban, hogy 1848 szeptemberében a Kolozsvárott az országgyűlés kimondta Erdély unióját Magyarországgal. Az 1838-as nagy árvíz alatti tevékenysége elismeréseként „az árvízi hajós” jelzőt kapta. 1842. október 31-én Pest szabad királyi város „Az 1838. évi árvíz alkalmával szerzett érdemekért” díszpolgári címmel tüntette ki.

Xantus utca XIV. Nagyzugló (1964). Előzőleg: 930. utca. Bolgárkertész utca 28.-tól Kaffka Margit köz 5/b.-ig.

Xantus János (1825-1894): néprajzkutató, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. Pest szabad királyi város és a főváros törvényhatósági bizottságának tagja. 1848-ban előbb nemzetőr, majd honvéd lett. 1849-ben már hadnagy és ilyen rangban került fogságba. A bukás után besorozták az osztrák hadseregbe. 1850-ben Angliába szökött. Innen az Egyesült Államokba ment és nagy állat- és növény-tani anyagot gyűjtött, amelynek egy része a Magyar Nemzeti Múzeumba került. Hazatérte után a Fővárosi Állat- és Növénykert megszervezésében vett részt, amelynek igazgatásával bízták meg. 1868-ban Délkelet-ázsiai gyűjtőexpedícióra ment. A gyűjtemény lett a Néprajzi Múzeum alapja.

Zambelli Lajos utca XXII. Nagytétény (1948). Szentháromság utca 16.-tól Anger Jakab utca 5.-ig.

Zambelli Lajos, Zambelli, Ludwig von Bibesheim (1815-1901): osztrák tiszt, honvéd ezredes. 1849-ben serege élén Nagytéténynél győzelmet aratott az osztrákok fölött. Világos után 8 évi várfogságra

ítélték, de 1851-ben kegyelmet kapott. 1864-ben az Almásy-féle függetlenségi mozgalom kapcsán letartóztatták, 1867-ben szabadult amnesztiával.

Zászlóvivő utca XXII. Nagytétény (1987). Előzőleg: 857. utca. Petőfi Sándor utca 82-nél nyíló zsákutca.

zászlóvivő: az elnevezés az 1848-1849-es szabadságharcra utal, mivel itt volt 1849. január 3-án a magyar és az osztrák sereg egy csatája Zambelli Lajos vezetésével.

Zeyk Domokos utca III. Filatorigát (1936). Bécsi út 281.-től Orbán Balázs útig.

Zeyk Domokos (1816-1849): honvéd százados, Bem segédtsíjtje. Petőfi barátja volt. A segesvári csatában - amikor látta, hogy fogságba eshet - föbe lőtte magát.

Zsibói utca XII. Istenhegy (1925). Istenhegyi út 79.-től a fogaskerekű vasútig A Trencsényi utcától a fogaskerekűig lépcső.

Zsibó: Ma Románia: *Jibou*. Község Szilágy vármegyében. Wesselényi Miklós születési helye. 1705-ben Rákóczi Ferenc hadai itt szenvedtek vereséget 1849. augusztus 25-én Kazinczy Lajos tábornok itt tette le a fegyvert az orosz csapatok előtt.

Zsigmondy Vilmos utca XII. Farkasvölgy (1966). Bazin utca 2/a.-tól Törökbálinti út 15.-ig

Zsigmondy Vilmos (1821-1888): bányamérnök, geológus, a Földtani Társaság alelnöke, a fővárosi törvényhatósági bizottságának tagja, a Fővárosi Közmunkák Tanácsa tagja, országgyűlési képviselő, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. 1848-1849-ben Resicabánya vas- és acélüzemét Szilágy József segítségével a szabadságharc szolgálatába állította, amiért a bukás után bebörtönözték. 1860-ban Pestre költözött. Artézi kutak fúrásával foglalkozott, és ezzel nagy sikereket ért el az egész országban. Harkányban 1865-ben, a Margitszigeten 1866-1867-ben fűrt kutat, ez utóbbi látta el az Ybl Miklós által épített - az 1950-es években lebontott - Margit-fürdőt. 1868-ban a Városligetben volt sikeres fúrása erre települt a Széchenyi-fürdő. Ez a kút 970 m mély és 74°C hőmérsékletű vizet ad. Zsigmondy a geotermikus kutatások úttörője volt. Tiszteletére az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Zsigmondy Vilmos-díjat alapított.

Zsivora György utca XIV. Rákosfalva. Ond vezér utca és Remény utca között. *Területrendezés miatt megszűnt.*

Zsivora György (1804-1883): jogász, kúriai tanácselnök, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. 1848-ban a hétszemélyes tábla előadója. A mai XIV. kerülethez tartozó rákosi mezőkön mintagazdasága volt. Vagyonának egy részét a Magyar Tudományos Akadémiára hagyta.